

Hem-, Bostadsrätts- och Villahemförsäkring

Försäkringsvillkor • 2006-06-17

Innehåll

DIN FÖRSÄKRINGS GILTIGHET

Vem försäkringen gäller för	4
Var försäkringen gäller	5
Försäkringsgivare och tillsynsmyndighet	5
Självrisk	6

GRUNDSKYDDET

Försäkrad egendom	7
– löseegendom	7
– byggnad och tomtmark	9
Stöld	
– i bostad	11
– i förråds, bi- och gemensamhets- utrymme till bostad	14
– utanför bostad	15
– hotell- och pensionatsrum samt passagerarhytt	15
– arbetsplats	15
– serviceinrättning och annan rörelseidkare	15
– lokal och förvaringsskåp	16
– stöld av egendom i bil och husbil	16
– stöld av medförd egendom i bil, husbil, husvagn, turistbuss, fritidsbåt, campingtält, och sovvagnskupé	16
– stöld av medförd egendom på annan plats än vad som tidigare angivits i villkoren, rån, överfall och väskryckning	17
– utökat reseskydd för stöldbegärlig egendom	17
Stöld av barnvagn och cykel	18
Vatten- och läckageskador	19
Skyfall, snösmältning, stigande sjö eller vattendrag	20
Brand, sot, explosion och elektriskt fel	21
Naturolyckor	
– storm	21
– hagel	22
– blixt	22

– jordrörelser	22
– snötryck	23
Övriga egendomsskador	
– trafikolycka eller haveri	23
– glasrutor	24
– hushållsmaskiner och installationer	24
– livsmedel i kyl/frys	25
– uttrinnande olja	25
– tvätt i tvättmaskin	25
– vilda djur	25
Skadedjur och äkta hussvamp	26
Hyresbortfall och merutgifter när bostad inte kan användas	28
Personligt skydd	
– reseskydd	29
– överfall	38
– kris	43
– ansvar	44
– rättsskydd	49

VALFRJA TILLÄGG

Tilläggsförsäkringar	55
– Allrisk Hem	55
– Allrisk Villa	57
– Bostadsrätt	59
– Resenären	60
– Småbåten	63
– Golfaren	65

ERSÄTTNINGS-

OCH VÄRDERINGSREGLER

Ersättningsregler	66
Värderingsregler	68

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

– Försäkringsregler	76
– Om du inte tycker som vi	85

Vem försäkringen gäller för

Alla som du vill ska omfattas av försäkringen måste finnas angivna i försäkringsbrevet och vara bosatta på den adress som försäkringen avser. Barn under 18 år som är bosatta på den adress som försäkringen avser, omfattas av försäkringen även om de inte är angivna på försäkringsbrevet.

Följande personer omfattas av försäkringen även om de inte är angivna i försäkringsbrevet, under förutsättning att de inte kan få ersättning från annan försäkring:

- Barn under 18 år du har vårdnad om men som inte är bosatt på samma adress som du.
- Barnbarn under 18 år. Dessa barnbarn omfattas av försäkringen endast då du är på resa utanför Sverige med barnbarnen utan deras vårdnadshavare och ni har för avsikt att tillsammans övernatta utanför bostaden.

Försäkringen gäller endast dig i egenskap av privatperson.

När vi i försäkringsvillkoret skriver du menar vi samtliga som försäkringen gäller för.

Var försäkringen gäller

Din ordinarie bostad måste vara belägen i Sverige.

Försäkringen gäller inom Norden. Den gäller även vid resa utanför Norden under de första 45 dagarna.

Om du flyttar till en annan ordinarie bostad under försäkringstiden, gäller försäkringen upp till 45 dagar på båda ställena räknat från tillträdesdatum enligt hyreskontrakt eller motsvarande.

Försäkringsgivare och tillsynsmyndighet

Försäkringsgivare för denna försäkring är Tryg Forsikring A/S genom Trygg-Hansa Försäkring filial. Danska Finanstilsynet är tillsynsmyndighet.

Självrisk

Du har en självrisk vid varje skadetillfälle. Självrisken anges på försäkringsbrevet eller i försäkringsvillkoren. I vissa fall gäller försäkringen med särskild självrisk. Har vi avtalat om högre självrisk än vad som anges i försäkringsvillkoren är det alltid den avtalade självrisken som gäller. Vid ersättning av skada drar vi självrisken efter åldersavdrag och före nedsättning på grund av aktsamhetskrav.

Allmänt aktsamhetskrav

För att du ska kunna få full ersättning för en skada måste Aktsams aktsamhetskrav följas. Dessa återfinns i förekommande fall under respektive skadehändelse i villkoren, i försäkringsbrevet eller enligt försäkringsavtalet i övrigt. Därutöver gäller som ett allmänt aktsamhetskrav att du måste hantera egendomen på ett sätt som minimerar risken för skada eller förlust.

Vidare gäller som aktsamhetskrav att du måste följa bestämmelser i lag, annan författning eller föreskrift meddelad av myndighet som är till för att förhindra eller begränsa skada. Du måste också iaktta av tillverkare, transportör, leverantör eller installatör lämnade anvisningar eller föreskrifter. Om du inte följer aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i förekommande fall under respektive skadehändelse och i avsnittet Försäkringsregler.

Försäkrad egendom

Försäkringens omfattning – lös egendom

FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR	FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR INTE
<p>Lösöre, som du äger, hyr eller lånar och som endast är avsett för eget privat bruk samt</p> <ul style="list-style-type: none"> • eldriven rullstol • motordrivet fordon med högst 0,5 hk motor • trädgårdsredskap som inte är registreringspliktigt • paddelkanot. <p>Egen bekostad fast inredning som du äger i hyreslägenheten, vid skada som kan ersättas enligt Grundskyddet, och som inte ersätts av fastighetsförsäkring.</p> <p>Mynt-, sedel- och frimärkssamling, kon- tanter, värdehandlingar, manuskript och ritningar som du äger.</p> <p>Garage, brygga, uthus – till exempel sjö- bod, båthus och växthus – som du äger på annans mark.</p> <p>Lösöre som du äger och använder i din förvärvsverksamhet och som inte ersätts genom annan försäkring.</p>	<p>Motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, båt, skepp, windsurfingbräda, vattenskoter, svävare, hydrokopter och luft- fartyg.</p> <p>Delar och tillbehör till fordon och farkoster enligt ovan</p> <ul style="list-style-type: none"> • som kan försäkras genom motorfordons- båt- eller flygförsäkring. • som inte kan försäkras på grund av sin ålder eller typ. <p>Egen bekostad fast inredning och hushålls- maskin i bostadsrätt.</p> <p>Garage, brygga och uthus på annans mark, som du äger tillsammans med någon som inte omfattas av försäkring.</p>

Definition lösöre:

Lös egendom som inte utgörs av pengar och värdehandlingar.

Högsta ersättningsbelopp för lös egendom

För Hem- och Bostadsrättsförsäkring gäller
Lös egendom i den bostad som anges i försäkringsbrevet med högst försäkringsbeloppet.

För Villahemförsäkring gäller
Lös egendom på fastighet som anges i försäkringsbrevet med högst försäkringsbeloppet.

Högsta ersättningsbelopp

Beloppen räknas inte med i försäkringsbeloppet för lös egendom.

Egen bekostad fast inredning i hyreslägenhet som anges i försäkringsbrevet sammanlagt 60 000 kr

Garage, brygga och uthus som du äger på annans mark sammanlagt 35 000 kr

Värdehandlingar, manuskript och ritningar sammanlagt 10 000 kr

Mynt-, sedel- och frimärks-samling sammanlagt 10 000 kr

Lösöre som du äger och använder för annat än privat bruk och som inte ersätts genom annan försäkring 10 000 kr

Kontanter 3 000 kr

Cykel 10 000 kr

Dessutom gäller försäkringen utanför bostaden som anges i försäkringsbrevet med 35 000 kronor. Inom ersättningsbeloppet 35 000 kronor ersätts högst

Värdehandlingar, manuskript och ritningar sammanlagt 10 000 kr

Mynt-, sedel- och frimärks-samling sammanlagt 10 000 kr

Kontanter 3 000 kr

Mobiltelefon inklusive tillbehör 3 000 kr

Definition av bostad

FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR	FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR INTE
Den bostad som anges i försäkringsbrevet eller annan bostad som du äger, hyr, lånar.	Hotell- och pensionatsrum, tält, husvagn, bil, båt och liknande.

Vad som ingår i bostad

Det här ingår i villa Alla utrymmen i bostadsdelen samt utrymmen som har direkt dörrförbindelse med dessa.	Det här ingår inte i villa Balkong.
Det här ingår i flerfamiljshus Alla utrymmen i lägenheten.	Det här ingår inte i flerfamiljshus Balkong och biutrymme det vill säga källar- och vindsförråd eller annat liknande förrådsutrymme. Gemensamhetsutrymme som du inte ensam har nyckel till, exempelvis tvättstuga, cykelrum eller gemensamt kök.

Försäkringens omfattning – byggnad och tomtmark

För Villahemförsäkring gäller

FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR	
Byggnader <ol style="list-style-type: none"> Byggnader som anges i försäkringsbrevet. Det som enligt lag är tillbehör till dessa byggnader. Till sådana tillbehör räknas bland annat tvättmaskin, diskmaskin, kyl, frys och heltäckningsmatta som är fastsatt till exempel klistrad, tejpad eller spikad. Radio-, TV- och parabolantenn som är fast monterad utomhus. Ledningar, kulvertar och andra installationer som du äger och som är avsedda för försäkrade byggnader. Bränsle på tomten avsett för uppvärmning av försäkrade byggnader.	Tomtmark <p>Med tomtmark menas markområdet i direkt anslutning till försäkrad bostadsbyggnad med växtlighet, staket, flaggstång, lyktstolpe, grävd pool, brunn och brygga.</p> <p>I fråga om jordbruksfastighet är tomtmark det område som enligt fastighetstaxeringen är avsatt som tomtmark kring bostadshus.</p>

Högsta ersättningsbelopp byggnad och tomtmark

Byggnad <ul style="list-style-type: none"> fullvärde Radio-, TV- och parabolantenn som är fastmonterad utomhus 35 000 kronor.	Tomtmark <ul style="list-style-type: none"> 50 000 kronor alternativt tomtmarkens dubbla taxeringsvärde om detta är högre.
---	--

Byggnad under uppförande

Information om hur Villahemförsäkringen gäller vid om-, ny- eller tillbyggnad. Detta avsnitt ingår om byggnad är försäkrad.

FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR	FÖRSÄKRINGEN OMFATTAR INTE
Arbetsbodar, verktyg och maskiner som du äger, hyr eller lånar för byggnadsarbetet samt material och maskinell utrustning avsett att ingå i byggnaden. Sådan egendom värderas som lös egendom.	Arbetsbodar, verktyg, material och maskiner som entreprenören använder för byggnadsarbetet.
FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på byggnad, material och maskinell utrustning enligt Grundskyddet. För att du ska få ersättning vid stöld och skadegörelse krävs dock att någon brutit sig in med våld. Stöld av arbetsbod. Högsta ersättningsbelopp för verktyg och maskiner är 35 000 kronor.	Skada som kan ersättas genom annan försäkring eller som annan är skyldig att ersätta enligt avtal, och inte heller skada på annans egendom om du inte är ersättningskyldig.

Skadeståndskrav

Försäkringen gäller för

Ditt ansvar i egenskap av byggherre. Villkor och begränsningar framgår i avsnittet Skadeståndskrav.

Värdestegring

För byggnader med fullvärdesförsäkring ingår värdestegring intill 100 000 kronor för ny-, om- eller tillbyggnad under försäkringstiden. Inför den nya försäkringsperioden ska du anmäla sådan ändring. Om du inte gör detta riskerar du att få för låg ersättning. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Stöld

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom avses:

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar.
- antikviteter, konstverk, äkta mattor, fick- och armbandsur, pälsar och pälsverk. Med antikviteter avses föremål som har ett förhöjt marknadsvärde på grund av sin art och ålder, i regel minst 100 år. Med äkta mattor avses handknutna så kallade orientaliska mattor, tillverkade i Asien, Nordafrika eller på Balkanhalvön.
- apparater för text-, ljud- och bildåtergivning, exempelvis TV, video eller CD-spelare, kommunikationsutrustning, optisk utrustning och musikinstrument, samt tillbehör till de uppräknade föremålen.
- cd, dvd, filmer och annan media för text-, bild- och ljudåtergivning.
- vapen med tillbehör, ammunition.
- alkoholhaltiga drycker.
- persondatorer, tillhörande utrustning och tillbehör.
- mynt, sedlar och frimärken eller andra föremål med särskilt samlarvärde.
- Golfutrustning (bag, bollar, klubbor och vagn).

De särskilda regler som gäller för stöldbegärlig egendom tillämpas så snart egendomens sammanlagda värde vid skada överstiger 1 000 kronor.

Värdehandlingar och frimärken

- värdehandlingar, exempelvis aktier, obligationer, skuldebrev, biljetter, kuponger, checkar, bankböcker och kontokort.
- frimärken.

Stöld i bostad

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Stöld och skadegörelse som begås av någon som <ul style="list-style-type: none"> • inte har lov att vistas i bostaden, eller • tvingar sig in genom våld eller hot om våld mot person.	Stöld och skadegörelse som begås av någon med hjälp av en nyckel som denne lovligen har.

Har du av Aktsam godkända låsenheter och/eller godkänt larm reduceras din självrisk med 1 000 kronor vid stöld i bostad när någon bryter sig in med våld.

Aktsamhetskrav

Dörrar

Lås alltid ytterdörrarna. Lås eller stäng och regla inifrån balkong-, altan- och terrassdörrar.

Fönster

När du är borta mer än 24 timmar

Stäng och regla alla fönster.

När du är borta mindre än 24 timmar

Stäng och regla alla fönster i botten- och källarvåning samt högre upp, om det är lätt att nå fönstren utan medförda hjälpmedel.

När du sover

Stäng och regla alla fönster i andra rum i botten- eller källarvåningen än det du sover i.

Takluckor och andra öppningar

Lås eller stäng och regla inifrån.

Nycklar

Förvara nycklar på ett säkert sätt. Lämna dem inte kvar i låset och göm dem inte i närheten av bostaden. Om nycklar finns på något annat ställe än i en låst bostad, ska du förvara dem så att obehöriga inte kan avgöra var de passar. Nycklarna får inte ha namn eller adressuppgift.

Låsbyte

Har du anledning att misstänka att någon obehörig har nyckel till din bostad måste du genast byta lås. Du ska även vidta de åtgärder som Aktsam föreskriver, exempelvis vid besiktning för att förhindra stöldskada.

Vad som gäller om du åsidosatt kraven

Ersättningen kan sättas ned. Nedsättningen kan variera beroende på omständigheterna. Vid allvarlig försumlighet kan du till och med bli helt utan ersättning.

Hur stor nedsättningen blir beror bland annat på

- om det finns egendom med högt värde i bostaden
  - om dyrbar egendom är placerad så att den är lätt att stjåla
  - om bostaden är belägen i storstad, tätort eller landsbygd.
1. Om du varit hemma och haft rimlig tillsyn över bostaden, sker ingen nedsättning.
  2. Om du lämnat bostaden för "normal" bortovaro (gått till arbetet, skolan, vänner, bekanta och liknande) blir nedsättningen i regel 25 %.
  3. Om du tillfälligt lämnat bostaden för kort bortovaro sker normalt ingen nedsättning.
  4. Om du lämnat bostaden för längre tid (rest till fritidshus, på semester, tjänsteresa eller dylikt) kan nedsättningen bli mer än 25 %, till och med ända upp till 100 %.
  5. Har aktsamhetskravet allvarligt åsidosatts, till exempel genom upprepad försummelse, kan nedsättningen också bli mer än 25 %, till och med ända upp till 100 %.
  6. Har du åsidosatt aktsamhetskraven för nycklar och låsbyte, blir nedsättningen i regel 25 %. Övriga regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Godkända låsenheter

Detta särskilda villkor gäller endast om det är angivet i ditt försäkringsbrev och gäller då ingen person är hemma och ser till bostaden.

Ytterdörr

Aktsamhetskrav

Alla ytterdörrar till bostaden ska vara låsta med låsenheter som är godkända av Aktsam (t ex 7- eller 9-tillhållarlås). Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler.

Balkong- och terrassdörrar

Aktsamhetskrav

Alla balkong- och terrassdörrar i källar- och markplan samt de dörrar på andra våningsplan som lätt kan nås utifrån, till exempel från grannens balkong, byggnadsställning eller fast monterad stege ska vara låsta med:

- hakregellås som är godkänt av Aktsam eller
- låsbara spanjoletthandtag i kombination med brytskyddet secure-strip. Dessa enheter ska vara godkända av Aktsam. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler.

Fönster och andra öppningar

Aktsamhetskrav

Följande fönster ska vara:

- låsta med lås som är godkänt av Aktsam eller
  - försedda med galler som är godkända av Aktsam
- alla fönster i källar- och markplan
- de fönster på andra våningsplan som lätt kan nå utifrån exempelvis från grannens balkong, byggnadsställning eller fast monterad stege
- andra öppningar i grundmur, anslutningsvägg eller yttertak som är över 15 cm breda.
- Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler. Lägsta nedsättning är normalt 5 000 kronor.

Skadegörelse och stöld av byggnadsdel

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skadegörelse på byggnad och tomtmark samt stöld av fast monterat tillbehör till byggnad eller byggnadsdel. Lös egendom inomhus om den skadas samtidigt som byggnaden. Skadan ska begås av utomstående, det vill säga någon som varken bor där eller gästar någon som bor där.	Skada på <ul style="list-style-type: none"> • pool • drivbänk • växthus.

I förråds-, bi- och gemensamhetsutrymme till bostad

Vilka utrymmen som avses

Villa

Utrymmen som saknar direkt dörrförbindelse med bostadsdelen till exempel förråd, garage och uthus.

Flerfamiljshus

Biutrymme, såsom källar- och vindförråd eller annat förrådsutrymme. Gemensamhetsutrymme – utrymme som du inte ensam har nyckel till, till exempel tvättstuga, cykelrum eller gemensamt kök.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Stöld och skadegörelse på egendom om någon bryter sig in i med våld.	Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter.

Stöld utanför bostad

Annan plats än bostad, förråds-, bi- och gemensamhetsutrymme.
Cykel ersätts endast enligt avsnitt Stöld av barnvagn och cykel.
Gäller för lösegendom i Hem-, Bostadsrätts- och Villahemförsäkring.

Hotell- och pensionatsrum samt passagerarhytt

Försäkringen ersätter

Stöld och skadegörelse av egendom i hotell och pensionatsrum samt passagerarhytt om gärningen utförs av någon som

- inte har lov att vistas i rummet/hytten eller
- är anställd eller anlitad av hotellet/pensionatet/ rederiet.

Aktsamhetskrav

När du lämnar rummet/hytten ska dörrar vara låsta och fönster stängda och reglade.

Särskilt aktsamhetskrav för stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter.

Egendomen ska vara inlåst i skåp, låda eller resväska. Om du åsidosatt kraven kan ersättningen sättas ned. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler.

Arbetsplats

Militärförläggning räknas här som arbetsplats.

Skola, högskola eller universitet räknas här inte som arbetsplats för eleven.

Försäkringen ersätter

Under arbetstid

Stöld och skadegörelse av egendom som du har med dig till din arbetsplats.

Utanför arbetstid

Stöld och skadegörelse av egendom om någon bryter sig in med våld på din arbetsplats.

Aktsamhetskrav för stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter.

Egendomen ska vara inlåst i skåp, skrivbordslåda eller dyligt. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler.

Serviceinrättning och annan rörelseidkare

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Stöld av och skadegörelse på egendom som <ul style="list-style-type: none"> • hotell, researrangör, badhus och annan liknande serviceinrättning åtagit sig att förvara. • annan rörelseidkare än serviceinrättning åtagit sig att förvara, reparera eller på annat sätt bearbeta.	Stöld och skadegörelse i samband med transport.

Lokal och förvarings-skåp

Som lokal räknas inte bil, husbil, husvagn, turistbuss, fritidsbåt, campingtält och sovvagnskupé.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Stöld av och skadegörelse på egendom 1. om någon bryter sig in med våld i lokal eller förvarings-skåp. 2. i godkänt stöldskyddsskåp eller motsvarande enligt Svensk Standard klass 2, om någon bryter sig in i skåpet med våld.	1. Stöldbärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter. 2. –

Med godkänt stöldskyddsskåp avses sådant som uppfyller kraven enligt Svensk Standard klass 2 eller motsvarande. Vanliga skåp i exempelvis idrottsanläggningar, badhus och järnvägsstationer är normalt inte godkända enligt denna klassning.

Stöld av egendom i bil och husbil

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Stöld av och skadegörelse på egendom om någon bryter sig in med våld upp till 3 000 kr.	Stöldbärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter.

Stöld av medförd egendom

...i bil, husbil, husvagn, turistbuss, fritidsbåt, campingtält och sovvagnskupé

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Stöld av och skadegörelse på egendom i utrymme som anges i rubriken, när du har egendomen med dig utanför bostad, vid resa eller annan färd.	Stöldbärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter när du inte befinner dig i eller intill utrymmet. Egendom som du <ul style="list-style-type: none"> • före avresan från bostad eller vid hemkomsten lämnar kvar i fordonet under längre tid än för normal in- eller urlastning. • vid fortsättning av resa lämnar kvar i fordonet/båten vid exempelvis flygplats, järnvägsstation eller båthamn i mer än två dygn.

...på annan plats än vad som tidigare angivits i villkoren samt vid rån, överfall och väskryckning

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Stöld av och skadegörelse på egendom som du har med dig utanför bostad, vid resa eller annan färd.</p> <p>Stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter ersätts dock endast i samband med rån, överfall eller då egendomen rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.</p>	<p>Egendom som du glömt, tappat eller förlagt, även om den senare stjäls.</p> <p>Om egendomen stulits eller skadats av någon som du bor tillsammans med.</p> <p>Om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas.</p> <p>Om du är påverkad av alkohol eller narkotika. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan denna påverkan och skadan.</p>

Aktsamhetskrav

Aktsamhetskraven framgår i avsnittet Utökat reseskydd för stöldbegärlig egendom.

Utökat reseskydd för stöldbegärlig egendom

Stöld av medförd egendom

...i bil, husbil, turistbuss, fritidsbåt, campingtält, sovvagnskupé och på annan plats än vad som tidigare angivits i villkoren.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Stöld av och skadegörelse på stöldbegärlig egendom som du har med dig på resa där du avser att övernatta utanför bostadsorten.</p>	<p>Värdehandlingar, frimärken, kontanter, mobiltelefon, kamerautrustning, fick- eller personator.</p> <p>Mobiltelefon, kamerautrustning och fick- eller personator som lämnats i parkerad bil.</p> <p>Annan stöldbegärlig egendom som lämnats i nattparkerad bil, husbil eller husvagn.</p> <p>Egendom som du glömt, tappat eller förlagt, även om den senare stjäls.</p>

Aktsamhetskrav

Du ska ta hand om egendomen på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte stjäls eller skadas. Hur högt aktsamhetskraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Ersättningen kan även sättas ned om du utan skälig anledning utsätter din egendom för risken att skadas. Den kan också sättas ned om du genom att vara påverkad av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel utsätter din egendom för risk att skadas. Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholpåverkan och skadan. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Kommentar

Att ha med sig egendom innebär att du själv och egendomen ska befinna sig på samma ställe. Egendom som finns kvar i en bil utanför bostaden har du inte med dig efter det att du lämnat bilen. I vissa situationer kan det dock sägas att du har med dig egendom även om den inte finns just där du själv befinner dig, exempelvis om du checkar in en väska på flyget eller polletterar den för en tågresor. Då anser vi att du har med dig egendomen på resan.

Stöld av barnvagn och cykel

Försäkringen ersätter

Barnvagn eller del av barnvagn, cykel eller del av cykel som stulits.

Aktsamhetskrav

Du ska ta hand om egendomen på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte stjäls eller skadas. Lås cykeln med ett lås som är godkänt av Aktsam. Cykeln behöver inte vara låst om den förvaras i ett låst utrymme som du ensam har nyckel till

Vad som gäller om du åsidosatt kraven

Ersättningen kan sättas ned.

Om cykeln var låst men inte med godkänd låsanordning, sätts ersättningen normalt ned med 50 %. För olåst cykel lämnas normalt ingen ersättning. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Särskild självrisk

Vid stöld av cykel är självrisken 25 % av skadebeloppet, dock lägst 1 000 kronor eller den avtalade självrisken.

Vatten- och läckageskador

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Skada på egendom av vätska som oberäknat strömmar ut från

- avloppssystem, även invändiga stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning
- ledningssystem för vatten
- värmesystem
- anordningar anslutna till system enligt ovan
- badrum eller annat utrymme som har golvbrunn och försetts med vattentät våtrumsbeklädnad
- akvarium och vattensäng
- kyl/frys.
- Förlust av vätska som oberäknat strömmar ut från ledningssystem vid ersättningsbar skada.

Om vatten- och andra läckageskador ersätts av försäkringen betalar vi också nödvändiga kostnader för att

- lokalisera och frilägga läckagestället
- återställa det frilagda läckagestället.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Skada på egendom vid utströmning från

- dräneringssystem
- ventilationskanal
- utvändiga stuprör, tak och takrännor
- röckanal.

Skada på byggnad till följd av normal nederbörd (mindre än 1 mm/min eller 50 mm/dygn).

Skada vid ny-, till- eller ombyggnad innan ledningssystemet/anordningen provats och visat sig vara felfri. Förlust av vätska från ledningssystem/anordning.

Det läckande tät- och ytskiktet.

Skada på egendom vid utströmning från badrum, duschrum och tvättstuga som saknar golvbrunn eller våtisolering enligt den byggnorm eller de branschregler som gällde vid installations-/byggnadstillfället.

Skada på akvarium och vattensäng, (Innehållet i akvarium ersättes dock).

Kostnader för att lokalisera läckageställe utanför byggnad.

Kommentar

Med anordningar avses till exempel värmepanna, expansionskärl, varmvattenberedare, tvättställ, tvätt- och diskmaskin.

Särskilda självrisker vid skada på byggnad och tomtmark

Självrisken är lägst 2 500 kronor. Vid utströmning från badrum, eller annat utrymme som har golvbrunn och försetts med vattentät våtrumsbeklädnad är självrisken lägst 4 000 kronor.

Om utströmningen beror på

- skyfall (minst 1 mm/min eller 50 mm/ dygn), snösmältning, stigande sjö eller vattendrag är självrisken 10 000 kronor.
- frysning är självrisken 10 000 kronor.

Aktsamhetskrav

Du ska vidta skäliga åtgärder för att förhindra frysning. Du ska även vidta de åtgärder som Aktsam föreskrivit till exempel vid besiktning för att förhindra läckageskada. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler.

Kommentar

För att förhindra frysning i uppvärmda hus är det viktigt att alla ledningar och behållare töms på vatten. Det vatten som blir kvar antifrysbehandlas. Om huset är uppvärmt måste du se till att värmen är tillräcklig för att förhindra frysning.

Skyfall, snösmältning, stigande sjö eller vattendrag

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Skada som direkt orsakats av vatten på bostadsbyggnad, garage och uthus samt egendom i dem om</p> <ul style="list-style-type: none"> • skadan beror på att vattnet strömmar från markytan direkt in i byggnaden genom fönster, dörr, ventil eller annan sådan öppning till följd av skyfall (minst 1 mm/min eller 50 mm/dygn), snösmältning, stigande sjö eller vattendrag.	<p>Skada på sjöbod, båthus, växthus och drivbänk samt egendom i dem.</p>

Särskild självrisk för byggnad

Självrisken är 10 000 kronor.

Brand, sot, explosion och elektriskt fel

Brand

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på egendom genom brand, (brand = eld som kommit lös).	Smärre skada på egendom av glöd, exempelvis från eldstad eller cigarrett. Skada på egendom genom svedning av strykjärn eller liknande.

Nedsotning

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Plötslig skada på egendom av sot från öppen låga eller vid torrkokning.	Skada på egendom av sot från levande ljus och marschaller.

Explosion

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på egendom genom explosion och sprängningsarbete (även sprängning av saft-flaska, konservburk och liknande).	Skada på grund av materialspänningar, till exempel i glas samt följdskador därav.

Elektriskt fel

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på egendom av kortslutning eller annat elektriskt fel.	–

Naturolyckor

Storm

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på lös egendom inomhus orsakad av storm. Skada på bostadsbyggnad, garage och uthus orsakad av storm eller skada av sådant som stormen blåser omkull eller rycker loss. Med storm avses vind med en hastighet av minst 21 m/s.	Skada på båthus, sjöbod, badhytt, växthus, drivbänk eller fristående carport och egendom i dem. Skada på revetering, puts och skorstensbeklädnad såvida inte skadan orsakas av andra föremål som stormen blåser omkull eller rycker loss. Skada orsakad av inträngande nederbörd.

Hagel

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på lös egendom inomhus orsakad av hagel. Skada på bostadsbyggnad, garage och uthus orsakad av hagel.	Skada på växthus, drivbänk och egendom i dem.

Blixt

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på egendom orsakad av blixt eller av föremål som på grund av blixtnedslag kommit att skada egendomen.	–

Jordrörelser

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Skada på egendom orsakad av jordskalv (minst 4 enligt Richterskalan) jordskred, jordras, berg-ras, lavin eller vulkanutbrott.	Sprickor som inte avsevärt minskar byggnadens funktionsduglighet. Skada på egendom till följd av sättningar i mark eller grund om dessa inte är en direkt följd av jordskalv. Skada på byggnad och tomtmark till följd av <ul style="list-style-type: none"> • sprängning • schaktning • pålning • spontning • gruvsdrift • uppläggning av jord- eller stenmassor • vatten- eller vågerosion.

Särskild självrisk

Vid skada på byggnad eller tomtmark är självrisken 10 000 kronor.

Snötryck

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Skada på bostadshus när skadan består i eller orsakas av att yttertak bryter samman på grund av snötryck.</p> <p>Oundviklig skada på egendom i bostadshuset till följd av att yttertaget skadas genom snötrycket.</p>	<p>Skada om taket inte utförts enligt gällande byggnorm.</p> <p>Skada som beror på ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.</p> <p>Skada som består i eller orsakas av att altantak, balkongtak, verandatak eller liknande tak bryter samman.</p>

Övriga egendomsskador

Trafikolycka eller haveri

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Skada på eller förlust av lös egendom orsakad vid trafikolycka eller haveri med</p> <ul style="list-style-type: none"> • bil • båt • tåg • flygplan • cykel • annat fordon. <p>Skada på byggnad orsakad vid trafikolycka med fordon som omfattas av trafikskadela-gen.</p> <p>Skada på egendom orsakad av flygplan eller annat luftfartyg som störtar eller av delar från dessa som faller ner.</p>	<p>Skada på lös egendom vid deltagande i sport, idrottstävling eller organiserad träning, som professionell idrottsutövare. Med sådan menas att mer än hälften av den förvärvsmäs-siga inkomsten kommer från den idrott som utövas.</p> <p>Skada på byggnad till den del den kan ersättas genom trafikförsäkringen.</p>

Särskild självrisk

Vid skada på byggnad är självrisken 2 500 kronor.

Glasrutor

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Glasruta som går sönder</p> <ul style="list-style-type: none"> • i fönster eller dörr monterad i byggnad • i inglasad balkong/altan.	<p>Skada på glas i växthus eller drivbänkar.</p> <p>Skada på isolerglas som består i att endast konstruktionen blir otät.</p>

Hushållsmaskiner och installationer

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Hushållsmaskin (maskin för klädvård, disk, städning, förvaring eller tillagning av livsmedel) som går sönder.</p> <p>System för</p> <ul style="list-style-type: none"> • vatten • avlopp • värme • ventilation • gas • elektricitet som brister eller går sönder. <p>Försäkringen ersätter också anordning som ingår i ett sådant system.</p> <p>Som skada räknas även stopp i rörsystem som inte går att rensa.</p> <p>Maskinell utrustning till pool och brunn som brister eller går sönder.</p> <p>Sanitetsgods, badkar och duschkabin som går sönder.</p> <p>Om skadan på installationen ersätts av försäkringen betalar vi också nödvändiga kostnader för att lokalisera och frilägga skadan samt återställande.</p>	<p>Skada på</p> <ul style="list-style-type: none"> • belyningsarmatur, tak, takränna, dränerings-system inklusive infiltrationsledning, stuprör, rökgång, murstock, pool och brunn • kakelugn och öppen spis som brister på grund av eldning. <p>Skada på egendom äldre än 15 år inne i byggnad, orsakad av</p> <ul style="list-style-type: none"> • korrosion, till exempel rost • förslitning/förbrukning. <p>Skada på egendom utanför byggnad orsakad av</p> <ul style="list-style-type: none"> • korrosion, till exempel rost • förslitning/förbrukning. <p>Skada på hushållsmaskin och anordningar anslutna till ledningssystem orsakad av vatten som strömmar direkt in i byggnad eller ur avloppssystem på grund av skyfall (minst 1 mm/min eller 50 mm/dygn), snösmältning, stigande sjö eller vattendrag.</p> <p>Skada på egendom som uppstått direkt eller indirekt av sprängningsarbete.</p> <p>Kostnader för upptining av frusen ledning, rensning vid stopp i ledning.</p> <p>Kostnader för att lokalisera skadeställe utanför byggnad.</p>

Särskild självrisk

Om skada på installationen beror på frysning är självrisken 10 000 kronor.

Vid skada på hushållsmaskiner är självrisken 1 000 kronor.

Aktsamhetskrav

Du ska vidta skäliga åtgärder för att förhindra frysning. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Livsmedel i kyl och frys

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Skada på livsmedel i kyl/frys till följd av temperaturändring vid strömavbrott eller när kylan/frysen går sönder. Vid sådan skada på livsmedel betalas också kostnaden för att avlägsna dålig lukt i kyl/frys.

Utrinnande olja

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Olja, för uppvärmning av den försäkrade byggnaden, som plötsligt och oberäknat strömmar ut från tank eller ledningssystem.

Tvätt i tvättmaskin

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Skada på tvätt i tvättmaskin eller torktumlare när dessa går sönder.

Vilda djur

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Skada på egendom orsakad av vilda djur som tagit sig in i bostadsbyggnad.

Skada på egendom orsakad av

- råttor
- möss
- insekter
- katter.

Skadedjur och äkta hussvamp

Gäller för Villahemförsäkring om byggnad är försäkrad och endast för levande skadedjur.

Vad du ska göra vid skada

När angrepp upptäcks eller vid behov av sanering ska du

- genast underrätta Aktsam eller anvisad entreprenör
- bereda av Aktsam anvisad entreprenör/reparatör tillträde
- underlätta för besiktning/sanering, exempelvis genom att avlägsna möbler och annat, som kan vara i vägen.

Husbock och andra virkesförstörande insekter

Vilka krav som ställs på byggnaden

För att detta avsnitt i Villahemförsäkringen ska gälla ska byggnaden vara godkänd efter besiktning, vilket sker inom vissa geografiska områden där virkesförstörande insekter är vanligt förekommande. Skyddet för virkesförstörande insekter börjar gälla 6 månader efter försäkringens begynnelsestart. Har byggnaden vid besiktning godkänts tidigare gäller skyddet för virkesförstörande insekter från besiktningstillfället, såvida inte annat följer av ditt försäkringsbrev.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<ul style="list-style-type: none"> • kostnad för sanering • kostnad för reparation av byggnadsdel vars brukbarhet blivit väsentligt nedsatt • kostnad för nödvändig friläggning och återställande efter sanering vid angrepp av husbock och andra virkes förstörande insekter.	Kostnad som uppkommer genom att annan entreprenör/reparatör än av Aktsam anvisad anlitas. Sanering och reparation vid angrepp på rötskadat virke. Reparation vid angrepp av endast estetisk betydelse.

Särskild ersättningsregel

Du får själv stå för en del av kostnaderna med skäligt belopp om det angripna virket är skadat eller bristfälligt.

Besiktning

Aktsam förbehåller sig rätten att göra besiktning och ställa krav på nödvändiga åtgärder för att minska risken för skada. Om du inte vidtar de åtgärder som Aktsam anser nödvändiga så gäller inte avsnittet Husbock och andra virkesförstörande insekter.

Självrisk

Avsnittet Husbock och andra virkesförstörande insekter gäller utan självrisk.

Äkta hussvamp

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<ul style="list-style-type: none"> • kostnad för sanering • kostnad för reparation av byggnadsdel vars brukbarhet blivit väsentligt nedsatt <p>vid invändiga angrepp på bostadsbyggnad av äkta hussvamp (<i>Serpula Lacrymans</i>) samt dess vilda form (<i>Serpula Himantiodes</i>), som kan fastställas vid typbestämning av fruktkropp och mycel. Med invändiga angrepp avses även angrepp där svampen befinner sig utomhus, men orsakar invändig skada.</p>	<p>Sanering och reparation vid angrepp</p> <ul style="list-style-type: none"> • inom 6 månader från försäkringens nyteckningsdag eller som kan härledas till tiden innan försäkringen tecknades • på byggnad som varit eller är ekonomibygnad eller uthus • av andra mögel- eller rötsvampar • som endast medfört missfärgning eller annan estetisk skada.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättning är 500 000 kronor eller byggnadens marknadsvärde om detta är lägre.

Aktsamhetskrav

Du ska ta hand om egendomen och underhålla den. Du ska snarast åtgärda fel och brister så att risken för skada minimeras. Till- och ombyggnadsarbeten ska utföras fackmannamässigt. Om du inte följer dessa anvisningar kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Besiktning

Aktsam förbehåller sig rätten att göra besiktning och ställa krav på nödvändiga åtgärder för att minska risken för skada. Om du inte vidtar de åtgärder som Aktsam anser nödvändiga så gäller inte avsnittet Äkta hussvamp.

Självrisk

Avsnittet Äkta hussvamp gäller utan självrisk.

Bostadsohyra

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Kostnader för invändig sanering av bostadsbyggnad mot samtliga insekter och råttor/möss som orsakar smittspridning, sanitär olägenhet eller orsakar obehag.</p> <p>Kostnad för sanering mot getingar utvändigt på bostadsbyggnaden om dessa utgör sanitär olägenhet eller orsakar obehag.</p> <p>Kostnader för sanering mot myror utvändigt i bostadsbyggnadens omedelbara närhet.</p>	<p>Sanering av lokaler som används i rörelse.</p> <p>Direkt eller indirekt skada orsakad av insekter eller råttor och möss (t ex på kläder, textilier, matvaror).</p> <p>Sanering mot spindlar.</p> <p>Kostnader för friläggning och återställande efter saneringen.</p> <p>Sanering mot husbock eller andra virkesförstörande insekter (se dock avsnittet Husbock och andra virkesförstörande insekter).</p>

Sanering mot myror, getingar, råttor och möss ersätts endast under förutsättning att du själv försökt åtgärda problemet.

Självrisk

Avsnittet Bostadsohyra gäller utan självrisk.

Hyresbortfall och merutgifter när bostad inte kan användas

Du kan få ersättning för hyresbortfall och merutgifter om:

- bostad som finns angiven i försäkringsbrevet blir helt eller delvis obrukbar för sitt ändamål på grund av egendomsskada som omfattas av Grundskyddet.
- bostad som du avser att flytta till, enligt bindande avtal, blir helt eller delvis obrukbar för sitt ändamål på grund av egendomsskada som omfattas av Grundskyddet. Skyddet gäller från avtalad inflyttningssdag.

Hyresbortfall

Försäkringen ersätter hyresbortfall som uppstår till följd av att du enligt lag och skriftligt hyresavtal, gällande vid skadetillfället, tvingas sätta ned hyran. Från ersättningen görs avdrag från inbesparade kostnader, till exempel för uppvärmning och belysning.

Merutgifter

Om lös egendom är försäkrad ersätts nödvändiga och skäliga merutgifter för kost, logi, resor, magasinerings och flytt i samråd med Aktsam. Del av hyran som hyresvärden är skyldig att sätta ned avräknas detta belopp.

Personligt skydd

Reseskydd

Gäller för Hem- och Villahemförsäkring, som omfattar lös egendom, i din egenskap av privatperson.

Gemensamma bestämmelser

Var försäkringen gäller

1. Inom Norden vid resa när du avser att övernatta utanför bostadsorten.
2. Utanför Norden vid resa under de första 45 dagarna.

Begränsningar

Försäkringen gäller inte

- under skolarbete/studier eller resor till och från skolan/universitet i Sverige
- under arbete eller resor till och från arbetet
- för vård-, rese- eller andra kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan vid avresan från bostadsorten. Ersättning kan dock lämnas om ditt hälsotillstånd akut försämras under resan och detta ur medicinsk synvinkel inte var förutsägbart. Du kan då få ersättning för den merkostnad som försämringen medför
- för vård-, behandlings-, rese- eller andra kostnader i samband med sjukdom eller olycksfall som är förutsägbara före avresan från Sverige
- för vård- och resekostnader som har samband med resa där syftet är att få läkarkonsultation eller behandling/operation
- för kostnader för att fartyg eller flygplan måste ändra sin färdplan på grund av din skada eller sjukdom
- för kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, konvention, annan försäkring eller arrangör
- för kostnader som kan ersättas av allmän försäkringskassa om du varit ansluten
- i samband med att du utför eller medverkar till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse.

Aktsamhetskrav

Ersättningen kan sättas ned om du genom att missbruka läkemedel eller använda alkohol, droger eller andra berusningsmedel blir sjuk eller drabbas av olycksfallsskada och får kostnader enligt avsnittet Reseskydd.

Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholpåverkan och skadan. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Åtgärd vid skada

Olycksfallsskada eller sjukdom, som kan ge rätt till ersättning, ska snarast möjligt anmälas till Aktsam. De handlingar och övriga upplysningar, som Aktsam anser vara av betydelse, ska anskaffas av dig och sändas utan kostnad för Aktsam.

Före operation eller annan omfattande behandling ska du, vid resa utanför Norden, kontakta SOS i Köpenhamn eller Aktsam för godkännande.

Om Aktsam eller SOS så begär är du skyldig att återvända till Sverige för vård på grund av sjukdom eller olycksfallsskada som omfattas av försäkringen.

Om du drabbas av sjukdom eller olycksfallsskada, är en förutsättning för rätt till ersättning att du

- lämnar Aktsam skadeanmälan samt originalkvitton på de kostnader som uppkommit

- snarast anlitar läkare

- följer läkarens föreskrifter

- följer Aktsams anvisningar.

Följer du inte dessa anvisningar kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Olycksfallsskada

Med olycksfallsskada menas – kroppsskada som drabbar dig ofrivilligt genom plötslig yttre händelse, ett utifrån kommande våld mot kroppen.

Om kroppsfel (sjukdom, sjuklig förändring, lyte och men) redan finns när olycksfallet inträffar eller om detta tillstöter senare, utan samband med olycksfallsskadan, och det kan antas att kroppsfelet medför att skadans följder förvärras, lämnas endast ersättning för de följder som uppkommer oberoende av kroppsfelet och enbart på grund av olycksfallsskadan.

Förfrysning, värmeslag, solsting och smitta på grund av fästingbett räknas här som olycksfallsskada. Även hälseneruptur samt vridvåld mot knä räknas här som olycksfallsskada.

Med olycksfallsskada menas inte

a) tandskada genom bitning och tuggning

b) skada som uppkommer på grund av smitta genom bakterier, virus eller annat smittämne

c) skada som uppkommer genom användning av medicinska preparat, ingrepp, behandling eller undersökning som inte föranleds av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring

d) försämring av hälsotillståndet som sker efter olycksfallet om denna försämring enligt medicinsk erfarenhet sannolikt skulle ha inträtt även om olycksfallet inte inträffat.

Akut sjukdom

Med akut sjukdom menas här en oförutsedd försämring av hälsotillståndet, som inte är att betrakta som olycksfallsskada.

Kostnader i samband med akut sjukdom och olycksfallsskada på resa

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Nödvändiga och skäligen kostnader för vård och resor enligt avsnitten</p> <ul style="list-style-type: none"> • sjukvård • kost och logi • tandvård • resekostnader • outnyttjad resekostnad om du blir akut sjuk eller råkar ut för olycksfall.	<p>Kostnader för vård och resor som orsakas av</p> <ul style="list-style-type: none"> • hemtransport eller annan transport föranledd endast av din rädsla för smitta. <p>Är du 18 år eller äldre ersätts inte kostnader om olycksfallet eller sjukdomen orsakas av</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltagande i sport, idrottstävling eller organiserad träning, som professionell idrottsutövare. Med sådan menas att mer än hälften av den förvärvsmässiga inkomsten kommer från den idrott som utövas • deltagande i tävling eller organiserad träning inför tävling med motorfordon då licensförsäkring gäller • sportdykning – om du saknar Internationellt dykarcertifikat • boxning, kickboxning, thaiboxning, shootfighting eller K1 • fallskärmshoppning • glid- och skärmflygning.

Sjukvård

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Nödvändiga och skäligen kostnader för</p> <ul style="list-style-type: none"> • läkarvård • sjukhusvård • behandling • hjälpmedel som läkare föreskriver för skadans läkning • läkarintyg och andra handlingar som Aktsam behöver för reglering av skadan. <p>Vid sjukdom ersätts kostnader upp till 60 dagar från första läkarbesöket.</p> <p>Vid olycksfall ersätts kostnader upp till 3 år från olycksfallet. Efter 60 dagar ersätts enbart kostnader för sjukvård i Sverige.</p>	<p>Privat sjukvård i Norden.</p> <p>Kostnader sedan definitiv medicinsk invaliditetsersättning betalats ut genom någon försäkring.</p>

Kost och logi

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<ul style="list-style-type: none"> • nödvändiga och skäligena merkostnader enligt kvitto för logi utanför bostadsorten. • merkostnader för kost med högst 75 kronor per dag och person. • kostnader för nödvändiga telefonsamtal med högst 500 kr om läkare föreskriver förlängning av vistelse eller ändrad boendeform. Ersättning lämnas upp till 60 dagar från första läkarbesöket.	–

Tandvård

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Tandvård, det vill säga kostnader för tillfällig behandling, av akuta tandbesvär. Högsta ersättningsbelopp är 3 000 kronor. Vid olycksfall ersätts även kostnader för behandling på bostadsorten inom 3 år från det att skadan inträffade. Behandling och kostnader ska godkännas i förväg av Aktsam.	Merkostnader på grund av sjukliga eller för åldern normala förändringar.

Du ska utan dröjsmål söka tandläkare och anmäla skadan. Anmälan ska åtföljas av utredning på blankett som Aktsam tillhandahåller.

Behandling och arvode ska vara på förhand godkänt av Aktsam. För nödvändig akutbehandling ersätts dock skälig kostnad även om godkännande inte har hunnit inhämtas.

Vid behandling med singelimplantat lämnas ersättning med högst 30% av prisbasbeloppet.

Vid implantat i form av broterapi lämnas ersättning med högst 30 % av prisbasbeloppet per implantatstöd. Högsta ersättning är 1 prisbasbelopp för hela implantatbehandlingen.

Gällande prisbasbelopp vid utbetalningstillfället tillämpas.

Skada på fast protes ersätts enligt regler som gäller för skada på naturlig tand. Detta gäller även löstagbar protes som när den skadades var på plats i munnen.

Har försäkringen lämnat ersättning för slutbehandling av tandskadan lämnas ingen ytterligare ersättning. Ersättning kan dock lämnas om försäkring inträtt som inte var förutsägbar vid slutbehandlingen och beror på olycksfallsskadan. Detta ska ske senast 3 år sedan slutbehandling utförts.

Aktsam kan godkänna uppskjuten behandling av tandskador på barn om bolaget fått tillfälle att fatta beslut om saken inom 3 år från det att skadan inträffade. Godkännande lämnas endast för behandling som är slutförd före 25 års ålder.

Resekostnader

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Lokala resor</p> <p>Kostnader för lokala resor i samband med ersättningsbar sjuk- och tandvård.</p> <p>Kostnader för resa med egen bil enligt skattemyndighetens schablonbelopp för reseavdrag.</p> <p>Oplanerad hemresa</p> <p>Merkostnad vid hemresa till följd av sjukdom eller olycksfall, inom eller utom Sverige. Hemresan och färdsättet ska vara föreskrivet av läkare på orten och godkänt av SOS i Köpenhamn eller Aktsam.</p> <p>Dödsfall</p> <p>Kostnader för transport av den avlidne till bostadsorten. Vid dödsfall utomlands kan istället skälig kostnad för begravning på platsen ersättas med högst 25 000 kronor.</p>	<p>Lokala resor</p> <p>–</p> <p>Oplanerad hemresa</p> <p>Kostnad för ny utresa.</p> <p>Dödsfall</p> <p>–</p>

Outnyttjad resekostnad

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Outnyttjad resekostnad om den påbörjade resan inte kan fullföljas på grund av akut sjukdom eller olycksfall och du</p> <ul style="list-style-type: none"> • blir intagen på sjukhus för vård • tvingas åka hem i förtid eller • ordinerar vila inomhus. <p>Åtgärden ska föreskrivas av behörig och ojävig läkare på vistelseorten och vara motiverad av medicinska skäl. Ordinationen ska kunna styrkas med intyg. Som första sjukdag räknas dagen för första läkarbesöket.</p>	<p>Kostnader för försäkring och avbeställningsskydd.</p>

Definition resekostnad

Med resekostnad menas det belopp som du har betalat för resa och logi. Med resekostnad menas även det du betalat för liftkort, greenfee, arrangemang och hyrbil.

Om du reser med bil från Sverige räknas dessutom som resekostnad en milersättning, enligt skattemyndighetens schablonbelopp för reseavdrag, för närmaste färdväg från resans start till platsen där resan avbryts och åter.

Om flera personer reser med bilen minskas ersättningen i förhållande till antalet resenärer. Ersättning lämnas för högst 500 mil.

Definition restid

Med restid avses resans längd i dagar inklusive avresedag och hemkomsttag.

Antalet resdagar ska vara bestämda innan avresan.

Högsta ersättningsbelopp

Om du

- blir intagen på sjukhus för vård
- tvingas åka hem i förtid
- ordinerar vila inomhus

lämnas ersättning med resekostnaden per dag med sammanlagt högst 5 000 kronor per person.

Vid ordinerad vila/stillhet lämnas ersättning med 50 % av resekostnaden med sammanlagt högst 2 500 kronor per person.

Från ersättningen avräknas det belopp som du kan återfå av arrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Allvarlig händelse hemma

Oplanerad hemresa

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Nödvändiga och skäliga merkostnader för återresa till hemorten samt ersättning för outnyttjad resekostnad om</p> <ul style="list-style-type: none"> • du tvingas avbryta resan på grund av att nära anhörig blir allvarligt sjuk, råkar ut för svårare olycksfall eller avlider. Tillståndet ska av läkare bedömas vara livshotande. • du tvingas avbryta resan på grund av att väsentlig skada drabbar din privata egendom i din ordinarie bostad i Sverige genom brand eller liknande allvarlig oföruddsedd händelse. Hemresan ska godkännas av Akt-sam i förväg.	<p>Kostnad för ny utresa.</p>

Försening

Definition av nära anhörig

Nära anhörig är make/maka, registrerad partner, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far-, mor- och svärföräldrar samt svärdotter/svärson. Dessutom är annan person nära anhörig om ni sammanlever och är folkbokförda på samma adress och bosatta i samma bostad.

Du blir försenad

Vid påbörjad resa får du ersättning om allmänt färdmedel som du reser med blir försenat och du till följd av det anländer mer än 12 timmar för sent till resmålet.

Ditt resgods blir försenat

Du får ersättning om du reser med allmänt färdmedel och ditt resgods som du polletterat vid utresan från Sverige blir försenat mer än 12 timmar efter det att du kommit till resmålet.

Högsta ersättningsbelopp

Ersättningen när

- du blir försenad är 300 kronor per påbörjad 24-timmarsperiod efter de första 12 timmarna, dock sammanlagt högst 5 000 kronor per person
- ditt resgods blir försenat är 300 kronor per kolli och påbörjad 24-timmarsperiod efter de första 12 timmarna, dock sammanlagt högst 1 200 kronor per kolli. Från ersättningen avräknas det belopp som kan återfås av arrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Självrisk

Avsnittet Försening gäller utan självrisk.

Resestartskydd

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga extrakostnader för att du ska kunna ansluta dig till resa som inte är möjlig att boka om, om du blir försenad beroende på

- att allmänt färdmedel försenats av väderlekshinder, tekniskt fel eller trafikolycka
- trafikolycka med privatbil som du åker med. Olyckan ska kräva bärgning och inträffa under den direkta färden till resans utgångspunkt.

Är anslutning inte möjlig kan Aktsam istället ge dig ersättning för utebliven semester.

Du kan inte få ersättning enligt Försening om du får ersättning enligt Resestartskydd.

När du måste ha påbörjat anslutningsresan

Du måste ha påbörjat anslutningsresan i så god tid att du under normala förhållanden skulle ha hunnit med att boka in dig och ditt bagage i förväg enligt vad som krävs av researrangör och flygbolag eller motsvarande. Du ska ha varit på plats vid incheckningsdisken eller motsvarande senast två timmar före avgång.

Högsta ersättningsbelopp

Ersättningen blir

- vid missad anslutning, nödvändiga och skäliga extrakostnader, dock högst 5 000 kronor per person
- när anslutning inte är möjlig, ett belopp som motsvarar resekostnaden, dock högst 5 000 kronor per person.

Från ersättningen avräknas det belopp som du kan återfå av arrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Ersättning till nära anhörig

Definition av nära anhörig

Nära anhörig är make/maka, sambo, registrerad partner, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far-, mor- och svärföräldrar, svärdotter/ svärson, svåger/svägerska samt person som har vårdnad om barn inom denna personkrets som är under 18 år.

Försäkringen ersätter

Om du drabbas av sjukdom, olycksfall eller dödsfall kan nära anhörig, som omfattas av försäkringen, få ersättning för

- nödvändiga och skäliga merkostnader för kost och logi
- nödvändiga och skäliga merkostnader för oplanerad hemresa och outnyttjad resekostnad.

Ersättning för outnyttjad resekostnad lämnas till två nära anhöriga vid sjukhusvård som kräver anhörigs närvaro.

Aktsam betalar vid sjukdom, olycksfall eller dödsfall utomlands, som omfattas av försäkringen, nödvändiga och skäliga kostnader för två nära anhörigas resa från Sverige och åter samt kost och logi

- om ditt tillstånd av läkare bedöms vara livshotande
- om du har avlidit och ska begravas på platsen.

Görs resan från annat land än Sverige ersätter vi högst den kostnad som motsvarar resa från Sverige och åter.

Högsta ersättningsbelopp

Vid outnyttjad resekostnad lämnas ersättning med resekostnaden per dag dock sammanlagt högst 5 000 kronor per person.

Merkostnader för kost ersätts med högst 75 kronor per dag och person.

Överfall

Gäller för Hem- och Villahemförsäkring som omfattar lös egendom.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Om du i egenskap av privatperson utsätts för något av följande brott

- misshandel genom uppsåtligt fysiskt våld som inte är ringa
- grov misshandel genom uppsåtligt fysiskt våld
- våldtäkt och våldtäkt mot barn
- sexuellt tvång
- sexuellt övergrepp mot barn.

Ersättning lämnas enligt följande

- misshandel 8 000 kr
- mer allvarlig misshandel som inte är grov 12 000 kr (överfall som begås med exempelvis tillhyggen, upprepade sparkar mot liggande person eller misshandel i din bostad)
- grov misshandel 30 000 kr
- grov misshandel som medför livshotande skada 80 000 kr
- våldtäkt och våldtäkt mot barn 100 000 kr
- grov våldtäkt och grov våldtäkt mot barn 150 000 kr
- sexuellt tvång 50 000 kr
- sexuellt övergrepp mot barn 30 000 kr
- grovt sexuellt övergrepp mot barn 60 000 kr.

Om du utsätts för upprepade brott av samma gärningsman eller av en eller flera gärningsmän vid samma tillfälle lämnas endast ett ersättningsbelopp.

Utöver dessa belopp ersätts nödvändiga och skäliga kostnader för tandvård till följd av överfallet hos tandläkare ansluten till allmän försäkring i Sverige, enligt avsnittet Reseskydd under rubriken Tandvård. Medicinsk och ekonomisk invaliditet, se nedan

Begravningskostnader

Om du avlider till följd av mord eller dråp lämnar försäkringen ersättning för begravningskostnader med högst 30 000 kr.

Begravningskostnader betalas till dödsboet.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Skada som inträffar i, eller har samband med, din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

Skada som godkänts eller kan godkännas som arbetsskada eller som kan ersättas genom statligt personskadeskydd.

Skada som inträffat på resa till eller från arbetet.

Skada som gärningsmannen tillfogat dig i sin tjänsteutövning och som dennes arbetsgivare enligt skadeståndslagen är skyldig att ersätta (arbetsgivarens principalansvar).

Skada i följande fall är också undantagen

- om du bor tillsammans med gärningsmannen. Du har dock rätt till ersättning enligt avsnittet Krisförsäkring.
- om den har samband med att eller om du drabbas av den när du utför eller medverkar till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse.

Kapitalbelopp vid dödsfall.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Sorg och saknad vid mord och dråp Om någon närstående till dig dödas genom mord eller dråp lämnar vi ersättning till dig för sorg och saknad med 50 000 kr.</p> <p>Med närstående menar vi i detta sammanhang make/maka/sambo/ registrerad partner, barn, föräldrar och vid skadetillfället sammanboende syskon.</p>	<p>–</p>

Aktsamhetskrav

Ersättningen kan sättas ned om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas. Den kan också sättas ned om du genom att vara påverkad av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel utsätter dig för risken att skadas.

Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholpåverkan och skadan. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler. Aktsamhetskraven tillämpas inte när du blir utsatt för sexualbrott.

Invaliditet som du fått till följd av ersättningsbar överfallsskada

Med invaliditet menas att överfallsskadan medför bestående nedsättning av kroppsfuntionen (medicinsk invaliditet) eller att arbetsförmågan för framtiden är bestående nedsatt med minst 50 % till följd av skadan (ekonomisk invaliditet). Vid bedömning av invaliditetsgraden skiljer man mellan medicinsk och ekonomisk invaliditet.

Medicinsk invaliditet

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Av överfallsskada orsakad, för framtiden bestående, nedsättning av din fysiska eller psykiska funktionsförmåga. Vanprydande ärr eller annan vanställdhet, bestående värk, förlust av sinnesfunktion eller inre organ orsakad av en överfallsskada som krävt läkarbehandling.</p>	<p>Skada som inom tre år från överfallet inte medfört någon mätbar invaliditet. Mer än 100 % invaliditet för en och samma överfallsskada. Ärr eller annan vanställdhet som inte krävt läkarbehandling.</p>

Med medicinsk invaliditet menas att överfallsskadan medfört för framtiden bestående nedsättning av kroppsfuntionen. Medicinsk invaliditet är den fysiska eller psykiska funktionsnedsättningen som fastställs oberoende av den försäkrades yrke, arbetsförhållanden eller fritidsintressen. Invaliditetsgraden bestäms med hänsyn till de skador och symptom som orsakats av överfallsskadan och som objektivt kan fastställas.

Kan förlorad kroppsdel ersättas av protes, bestäms invaliditetsgraden med hänsyn till protesfunktionen.

Bestämning av den medicinska invaliditetsgraden sker med ledning av vid varje utbetalningstillfälle gällande branschgemensamma tabellverk.

Bestämning av vanprydande ärr eller annan vanställighet sker med ledning av Aktsam fastställt tabellverk.

Om samma överfallsskada medför skador på flera kroppsdelar, lämnas ersättning efter beräknad invaliditetsgrad om högst 100%.

Var skadad kroppsdel inte fullt frisk och funktionsduglig före överfallsskadan frånräknas den tidigare invaliditetsgraden.

Invaliditetsersättning

Rätt till invaliditetsersättning inträder när överfallsskadan medför bestående nedsättning av den försäkrades kroppsfunction och tillståndet är stationärt och inte livshotande. Med stationärt menas att tillståndet varken ändras till det bättre eller sämre.

Förutsättning för rätt till invaliditetskapital är dels att överfallsskadan inträffar under tid då försäkringen var i kraft, dels att överfallsskadan medför mätbar medicinsk invaliditet inom tre år från det försäkringen senast var i kraft.

Rätt till invaliditetskapital inträder dock vid medicinsk invaliditet i regel tidigast 12 månader efter det att överfallsskadan inträffade. Den definitiva medicinska invaliditetsgraden ska fastställas snarast möjligt. Fastställelsen kan dock uppskjutas så länge detta enligt medicinsk erfarenhet eller med hänsyn till föreliggande rehabiliteringsmöjligheter är nödvändigt. Om försäkringen inte längre är gällande då den definitiva invaliditetsgraden ska fastställas beaktas endast direkta följder av överfallsskadan som inträffat då försäkringen var i kraft.

Högsta ersättningsbelopp

Kapitalbelopp vid 100 % invaliditet före fyllda 46 år	1 000 000 kr
Kapitalbelopp vid 100 % invaliditet efter fyllda 80 år	125 000 kr
Hjälpmedel som kan lindra ett invaliditetstillstånd eller öka rörelseförmågan	10 000 kr

Försäkringsbeloppet för invaliditet som är 1 000 000 kronor gäller före 46 års ålder.

Om den försäkrade vid överfallsskadan fyllt 46 år nedsätts beloppet med 2,5 procentenheter för varje år åldern överstiger 45 år. Någon ytterligare nedsättning efter fyllda 80 år sker inte.

Ersättning betalas i förhållande dels till invaliditetsgraden, dels till den försäkrades faktiska ålder vid skadetillfället.

Ekonomisk invaliditet

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Ekonomisk orsakad av överfallsskada som inträffar före 55-årsdagen förutsatt att nedanstående är uppfyllt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetsförmågan är bestående nedsatt med minst 50 % • överfallsskadan medfört medicinsk invaliditet • samtliga möjligheter till arbetsträning och rehabilitering är utredda.	<p>Ekonomisk invaliditet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vid nedsättning av arbetsförmågan med mindre än 50 % • till följd av överfallsskada som inträffar efter 55-årsdagen • efter 60-årsdagen.

Bestämning av ersättning

Till grund för bestämning av den ekonomiska invaliditeten läggs endast sådana av överfallsskadan föranledda symtom och funktionsnedsättningar som objektivt kan fastställas av Aktsam. Hänsyn ska endast tas till nedsättning av sådan arbetsförmåga som utnyttjades omedelbart före överfallsskadan och som sannolikt skulle ha utnyttjats om arbetsförmågan inte förlorats. Bestämningen sker med hänsyn till den försäkrades förmåga att trots överfallsskadan utföra sitt vanliga arbete eller annat arbete som motsvarar hans krafter och färdigheter och som rimligen kan begäras av honom med hänsyn till ålder, tidigare utbildning och verksamhet, omskolning eller liknande åtgärd samt bosättningsförhållanden. Arbetsförmågan anses bestående nedsatt när samtliga möjligheter till arbete även i annat yrke prövats. Samtliga möjligheter till rehabilitering ska också vara utredda. Om den försäkrade var helt eller delvis arbetsoförmögen vid skadetillfället lämnas högst så stor ersättning som svarar mot förlusten av restarbetsförmågan. Bestämningen av invaliditetsgraden sker med ledning av den förlust av arbetsförmågan som överfallsskadan medfört. Överfallsskadan ska dessutom innan den ekonomiska invaliditeten har inträtt och inom tre år från skadedagen ha medfört medicinsk invaliditet.

Ersättningens storlek

Ersättningen utgör en mot invaliditetsgraden svarande del av försäkringsbeloppet. Ersättningen bestäms på grundval av den ekonomiska invaliditeten, om sådan föreligger, annars på grundval av den medicinska invaliditeten. Bestämning ska dock ske på grundval av den medicinska invaliditeten om detta leder till högre ersättning. Har ersättning för medicinsk invaliditet utbetalats, görs avdrag för utbetalt belopp.

Rätten till ersättning

Nedanstående förutsättningar ska vara uppfyllda för att rätt till ekonomisk invaliditetsersättning ska föreligga:

- Arbetsförmågan ska bedömas att vara för framtiden bestående nedsatt med minst 50 %.
- Överfallsskadan ska ha medfört medicinsk invaliditet.
- Medicinsk och yrkesmässig rehabilitering ska ha genomförts och utretts.
- Överfallet ska inträffa före 55-årsdagen.

Inträffar dödsfall innan rätt till ersättning inträtt utbetalas inte ersättning för ekonomisk invaliditet.

Gemensamma regler för medicinsk och ekonomisk invaliditet

Möjlighet till omprövning av ersättning om invaliditeten ökar

Om överfallsskadan medför att den försäkrades kroppsfunction väsentligt försämras eller att den försäkrade förlorar ytterligare arbetsförmåga efter det att Aktsam tagit slutlig ställning till den försäkrades rätt till ersättning med anledning av överfallsskadan, har den försäkrade rätt att på grund av de nya omständigheterna få invaliditetsgraden omprövad. Omprövning medges om den försäkrade senast inom tio år från det överfallsskadan inträffade, skriftligen anmäler sitt önskemål om omprövning till Aktsam och samtidigt lämnar uppgift om de omständigheter som enligt ovan kan medföra rätt till omprövning.

Högsta ersättningsbelopp

Försäkringsbeloppet för invaliditet är sammanlagt högst 1 000 000 kr. Ersättning för hjälpmedel, som kan lindra ett invaliditetstillstånd eller öka rörelseförmågan, lämnas med högst 10 000 kr.

Självrisk

Avsnittet Överfall gäller utan självrisk.

Krisförsäkring

Krisförsäkringen gäller endast för Hem- och Villahemförsäkring som omfattar lös egendom.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Skäliga kostnader för behandling som du behöver för psykisk ohälsa till följd av att du drabbas av en skada/förlust, om Aktsam ersätter skadan/förlusten genom försäkringen vid</p> <ul style="list-style-type: none"> • stöld i bostad • stöld utanför bostad i samband med rån, överfall, eller då egendomen rycks ifrån dig på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden • överfall • brand/explosion.	<p>Psykisk ohälsa som är en följd av skada/förlust som</p> <ul style="list-style-type: none"> • har samband med eller om du drabbas av den när du utför eller medverkar till uppsåtlig brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse • tillfogas dig av någon som omfattas av försäkringen eller som du bor tillsammans med. Du har dock rätt till ersättning vid överfall. • har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvs-verksamhet.

Kommentar

Med kostnader för behandling avses arvode för samtalsterapi/psykologkonsultation.

Högsta ersättningsbelopp

Försäkringen ersätter upp till 10 behandlingstillfällen per person och skäliga resekostnader inom en period av 12 månader från skadetillfället. Val av terapeut/psykolog sker genom kontakt med Aktsam. Behandlingen ska ske i Sverige.

Självrisk

Avsnittet Krisförsäkring gäller utan självrisk.

Ansvar

Gäller för Hem- och Villahemförsäkring, som omfattar lös egendom, i din egenskap av privatperson.

Gäller för Villahemförsäkring, som endast omfattar fastigheten, i din egenskap av ägare till den försäkrade fastigheten.

Gäller för Fritidshusförsäkring i din egenskap av ägare till den försäkrade fastigheten.

I vilken egenskap du är försäkrad

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>När du som privatperson krävs på skadestånd. Du är försäkrad som ägare, brukare eller förare av</p> <ul style="list-style-type: none"> • motordrivet fordon avsett att föras av gående • eldriven rullstol • trädgårdsredskap för privat bruk som inte är registreringspliktigt • windsurfingbräda • paddelkanot • roddbåt.	<p>När du krävs på skadestånd</p> <ul style="list-style-type: none"> • i samband med yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet • som ägare, brukare eller förare av båt, skepp, vattenskoter, svävare, hydrokopter eller luftfartyg • som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon vid skada som uppkommer till följd av trafik med fordonet • i samband med händelse som omfattas av motortävlingsförsäkring. <p>När du krävs på skadestånd som ägare/innehavare av</p> <ul style="list-style-type: none"> • annan fastighet/tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet • lägenhet utomlands • jordbruksfastighet. Du är dock försäkrad som ägare till det hus på jordbruksfastigheten som du bor i.

Kommentar

Ersättning kan endast lämnas om du är skadeståndsskyldig. En förutsättning för skadeståndsskyldighet är i allmänhet att du varit vårdslös. Du blir inte skadeståndsskyldig bara för att du förorsakat en skada. Om någon plötsligt blir sjuk och förstör annans egendom genom att han exempelvis ramlar eller kräks så är detta inte tillräckligt för skadeståndsskyldighet.

Personskada och sakskada

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Personskada och sakskada som du orsakar under försäkringstiden och som du enligt gällande skadeståndsrätt är skyldig att ersätta.</p>	<p>Skada som du utöver gällande skadeståndsrätt åtar dig att ersätta.</p> <p>Skada som du orsakar genom uppsåtlig handling eller genom grov vårdslöshet samt skada som uppstår i samband med att du utför uppsåtlig gärning som enligt svensk lag kan leda till fängelse.</p> <p>Ersättning lämnas dock om du när du orsakar skadan är</p> <ul style="list-style-type: none"> • allvarligt psykiskt störd, se 30 kap 6 § brottsbalken • under 12 år. <p>Skada som du tillfogar någon av dem som omfattas av försäkringen.</p> <p>Skada som barn under 18 år orsakar på vårdnadshavarens person eller egendom.</p> <p>Skada på egendom som du hyr, lånar, bearbetar eller reparerar.</p> <p>Skada på egendom som du på annat sätt tar befattning med eller avser att ta befattning med under längre tid än ett dygn.</p> <p>Beträffande skada på bostad och hotellrum och skada orsakad av små barn, se särskilda avsnitt nedan.</p>

Skada på bostad, lokal eller hotellrum

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Skada på bostad och lokal som du hyr, lånar eller innehar med bostadsrätt vid

- brand, nedsotning eller explosion
- oberäknad utströmning av vätska, ånga eller gas från ledningssystem
- utströmning från diskmaskin, tvättmaskin, kyl, frys, vattensäng och akvarium.

Vid annan skadehändelse än ovan ersätts endast skada på

- vatten- och avloppssystem med därtill anslutet sanitetsgods
- glas i fönster och dörrar
- hushållsmaskiner
- maskinella anordningar i tvättstuga utanför bostaden.

Skada på

- hotellrum med inventarier
- annan hyrd eller lånad bostad med inventarier när du är på resa med övernattnings utanför bostadsorten.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Samma undantag gäller som vid avsnittet Personskada och sakskada.

Skada till följd av slitage eller vanvård.

Skada på fast inredning och hushållsmaskin, som du är skyldig att underhålla, i bostadsrätt.

Skada orsakad av små barn

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Personskada och sakskada som orsakas av barn som inte uppnått sådan ålder att det enligt lag kan åläggas skadeståndsansvar (yngre än ca 4 år), om förhållandena är sådana att barnet hade blivit skadeståndsskyldigt om det vore äldre.</p> <p>Ersättning lämnas endast i den mån skadeståndet inte kan betalas av annan.</p>	<p>Samma undantag gäller som vid avsnittet Personskada och sakskada.</p>

Vad du ska göra om du krävs på skadestånd

1. Du ska snarast anmäla kravet till Aktsam.
2. Du ska följa våra anvisningar.
3. Du ska genast underrätta oss om du blir instämd till domstol.

Följer du inte dessa anvisningar kan skälig del av vad Aktsam betalat till den skadelidande återkrävas av dig. Regler finns i avsnittet Försäkringsregler.

4. Du får inte själv åta dig att betala skadestånd.

Om du utan vår tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsbelopp eller betalar ersättning är detta inte bindande för oss. Om du vid rättegång inte följer våra anvisningar blir domen inte bindande för oss.

Hur Aktsam hanterar skadeståndskraven

Om skadan kan omfattas av försäkringen gäller följande

1. Vi utreder om du är skadeståndsskyldig.
2. Vi förhandlar med den som kräver skadestånd.
3. Vi för din talan i rättegång i domstol och betalar rättegångskostnaderna.
4. Vi betalar det skadestånd som du är skyldig att utge enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

Högsta ersättningsbelopp

Vid varje skadetillfälle betalar vi högst 5 000 000 kronor. Ersättningsbeloppet utgör övre gräns även i följande fall

- flera av de försäkrade är skadeståndsskyldiga
- flera skador uppstår vid samma tillfälle och av samma orsak.

Rättsskydd

1 Vem försäkringen gäller för

Hem- och Bostadsrättsförsäkring

Rättsskydd gäller för dig i din egenskap av privatperson men inte i din egenskap av ägare till fastighet eller innehavare av tomträtt.

Villahemförsäkring

Om endast byggnad ingår gäller rättsskydd för dig enbart i din egenskap av ägare eller nyttjanderättshavare till försäkrad byggnad som utgör småhus samt tomtmark som du äger eller nyttjar i direkt anslutning till försäkrad byggnad.

Om lös egendom ingår gäller rättsskydd för dig i din egenskap av privatperson.

2.1 Vilka tvister försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för tvist

- som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, dock inte "småmål" (se punkt 2.2.1 nedan), och som efter prövning där kan prövas av hovrätt och Högsta domstolen.

Med tvist förstås att ett framställt krav helt eller delvis avvisats eller att svar inte erhållits inom två månader efter det att kravet framställts.

- angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där du är målsägande.
- som kan prövas som tvistemål av Mark- och Miljödomstolen, enligt 21 kap, 1 §, punkt 6 Miljöbalken, förutom grupptalan enligt 32 kap 13 § Miljöbalken, Statens VA-nämnd eller högre instans samt för hyresmål som handläggs av Svea hovrätt.

Försäkringen gäller också i ovan nämnda mål om de tas upp till handläggning efter beslut om resning, domvilla eller återställande av försutten tid.

Kommentar

Försäkringen gäller således inte för brottmål (se dock punkt 7) eller för ärenden som handläggs av allmän domstol eller i Mark- och Miljödomstolen enligt lagen om domstolsärenden och inte heller för mål eller ärenden som handläggs av administrativa myndigheter, specialdomstolar eller allmänna förvaltningsdomstolar, till exempel hyresnämnd, fastighetsbildningsmyndighet, länsstyrelse, Förvaltningsrätten, Kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen.

2.1.1 är tvisten sådan att den först skall prövas i annan ordning eller i annan instans, till exempel av skiftesman, i arrende- eller hyresnämnd eller skiljenämnd enligt aktiebolagslagen eller inom besiktningsförfarande enligt entreprenadrättsliga regler, ersätts endast kostnader som uppkommit efter sådan prövning. Kostnad för bevisning som tagits fram vid sådan handläggning och kan användas vid ett fortsatt förfarande ersätts inte av försäkringen.

2.1.2 Försäkringen gäller för skiljeförfarande i sådan tvist som kan prövas av ovan angivna domstolar och omfattar både dina egna ombudskostnader och sådana som du förpliktas utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

2.2 Vilka tvister försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för tvist

- 2.2.1** – som vid rättslig prövning skall handläggas enligt 1 kap 3d § första stycket rättegångsbalken, så kallade småmål. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtal med Aktsam.
- 2.2.2** – där du är kärke och tvisten ska handläggas enligt lagen om grupprättegång (2002:599).
- 2.2.3** – som har samband med äktenskapsskillnad, oavsett vad tvisten gäller och när den uppkommer, eller andra frågor som i anledning av äktenskapsskillnaden aktualiseras mellan makarna och avser uppbrytning av ekonomisk gemenskap i olika former eller fördelning av ansvar för gemensamma barn. Undantaget gäller tvist mellan makarna vid äktenskapsskillnad.
Undantaget gäller på motsvarande sätt beträffande upplösning av partnerskap och samboförhållande oberoende av om rättsförhållandet skall prövas enligt sambolagen eller annan lag.
- 2.2.4** – som gäller ändring eller jämkning av underhållsbidrag, umgängesrätt, vårdnad eller barns boende inom två (2) år efter den tidpunkt då beslut i sådan fråga meddelades eller överenskommelse träffades inför eller efter dom på äktenskapsskillnad eller upplösning av samboförhållande.
- 2.2.5** – som har anknytning till din anställning, yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet inbegripet åtgärder för avveckling eller överlåtelse av verksamhet.
- 2.2.6** – som avser tvist med anledning av skatterådgivning eller annan medverkan vid skattebedömningar i anslutning till avveckling eller överlåtelse av verksamhet.
- 2.2.7** – som gäller lån till förmån för eller lämnat till någon i dennes förvärvsverksamhet.
- 2.2.8** – som gäller borgensåtagande som du ingått till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet.
Begränsningen gäller även regressrätt med anledning av infriat borgensansvar.
- 2.2.9** – som gäller pantsättning av dig till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet. Begränsningen gäller även regressrätt med anledning av att panten tagits i anspråk av borgenär.
- 2.2.10** – som gäller ekonomiska åtgärder som för en privatperson är av ovanlig art eller omfattning.

- 2.2.11** – som gäller fordran eller anspråk som överlåtits på dig, om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
- 2.2.12** – som gäller dig som ägare till annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet. För försäkrad fastighet på vilken bedrivs jordbruks-, skogsbruks- eller trädgårdsrörelse gäller försäkringen inte tvist som rör annat än bostadshus som bebos av någon av de försäkrade.
- 2.2.13** – som gäller dig som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, luftfartyg, skepp, ång-, motor- eller segelbåt. Beträffande fritidsbåt se dock tilläggsförsäkring för småbåt och beträffande motorfordon och båt utomlands, se punkt 7.
- 2.2.14** – som gäller skadestånd eller annat anspråk mot dig på grund av gärning som kräver uppsåt för straffbarhet efter det att du, i inledd förundersökning, delgivits misstanke om brott eller åtal väckts för denna gärning.
- 2.2.15** – som rör nedsättning av köpeskilling enligt 4 kap 19 § Jordabalken eller andra krav mellan köpare och säljare med anledning av köp eller försäljning av fastighet, då omtvistat belopp – exklusive eventuell ränta – understiger det prisbasbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gäller när tvisten uppkommer.
Ombudet skall, vid ansökan om rättsskydd för tvist enligt föregående stycke, för Aktsam presentera ett utförligt underlag för hur kravet beräknats. Har rättsskydd beviljats innan talan väckts vid tingsrätt upphör rättsskyddet, såvitt gäller kärke part, att gälla om beloppet – exklusive ränta – i stämningsansökan understiger ett prisbasbelopp.
- 2.2.16** – om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.
- 2.2.17** – som gäller personskadereglering vid försäkringsbolag om skadelidande inte väckt talan vid domstol mot försäkringsgivaren (gäller ersättning genom trafik-, eller överfallsskyddsförsäkring).
- 2.2.18** – som avser ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål eller ärenden enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.
- 2.2.19** I tvist angående fel vid byggnads-, anläggnings- eller installationsentreprenad ersätts endast kostnader som uppkommer efter avtalad garantitids utgång. Denna begränsning gäller dock inte om, efter slutbesiktning, särskild besiktning, efterbesiktning eller överbesiktning, entreprenören inte fullgjort sina kontraktsliga skyldigheter enligt senaste utlåtande över besiktning.

3 Ombud

För att försäkringen ska gälla krävs att du, genom utställande av rättegångsfullmakt, anlitar lämpligt ombud att företräda dig i förhandlingar och rättegång.

Ombudet kan vara advokat eller jurist anställd hos advokat. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Sådan lämplighetsprövning kan göras av Svensk Försäkrings nämnder för prövning av ombuds lämplighet.

Vid oenighet om arvode och kostnader för advokat och jurist anställd hos advokat, kan prövning göras hos Ombudskostnadsnämnden. Vid oenighet om arvode och kostnader för övriga ombud, kan prövning göras hos Svensk Försäkrings nämnder för rättsskyddsfrågor.

4.1 Vilka kostnader som försäkringen ersätter

Aktsam åtar sig att, i ovan angivna tvister, betala dina nödvändiga och skäligen ombuds- och rättegångskostnader som du inte kan få betalda av motpart eller annan.

Aktsam betalar inte sådana kostnader om du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten.

Försäkringen ersätter

- 4.1.1 – ombuds arvode och omkostnader. Arvode betalas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som Regeringen fastställer i vissa mål (januari 2005 = 1 260 kronor/timme inklusive moms).
- 4.1.2 – nödvändiga kostnader för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
- 4.1.3 – rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart, under förutsättning att du gör sannolikt att domstolen, på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp, än det som du åtagit dig, om tvisten hade prövats.
- 4.1.4 – kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.
- 4.1.5 – kostnader för bevisning i rättegång eller skiljemannaförfarande (se dock 2.1.1. ovan)
- 4.1.6 – expeditionskostnader i domstol.
- 4.1.7 – rättegångskostnader som du ålagts att betala till motpart eller staten efter domstols eller skiljemäns prövning av tvisten.
- 4.1.8 Av ombudets kostnadsräkning skall framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkningen skall lämnas upplysning om resultatet i tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

4.2 Vilka kostnader som försäkringen inte ersätter

- 4.2.1 Försäkringen gäller inte i den mån ersättning har lämnats eller skulle ha kunnat lämnas genom annan försäkring eller på annat sätt.
- 4.2.2 Om skadestånd till dig även kan antas innefatta kompensation för ombudskostnader lämnas inte ersättning för dessa genom försäkringen.

Försäkringen ersätter inte

- 4.2.3 – ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått.
- 4.2.4 – försäkrads eget arbete, förlorad arbetsinkomst, resor, uppehålle eller andra omkostnader.
- 4.2.5 – verkställighet av dom, beslut eller avtal.
- 4.2.6 – ersättning till skiljemän.
- 4.2.7 Grundas tvistigt anspråk, som i och för sig kan godkännas enligt rättsskydds-försäkringen, på gärning som påstås utgöra brott och utreds av myndighet, ersätter försäkringen inte kostnader för bevisning som tagits fram till styrkande av att gärningen utgör brott eller medför avgiftssanktion.

Försäkringen omfattar inte heller merkostnader som uppstår genom att

- 4.2.8 – du anlitar flera ombud eller byter ombud.
- 4.2.9 – du eller ditt ombud gjort dig skyldig till försumlig processföring eller förfarit försumligt.

5 Särskild självrisk och högsta ersättningsbelopp

- 5.1 Självrisk är 20 % av kostnaderna, dock lägst den självrisk som du hade vid tillfället när tvist uppkom (se det aktuella försäkringsbrevet).
- 5.2 Högsta ersättningsbelopp vid varje tvist är tre prisbasbelopp, inklusive moms. Om flera tvister uppkommer skall dessa räknas som en tvist, om de enligt 14 kap rättegångsbalken handläggs eller skulle ha kunnat handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen.
En tvist anses föreligga om två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist.
- 5.3 Om rättsskydd beviljas enligt punkt 6.3 tillämpas istället den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gäller för motsvarande villahemförsäkring hos Aktsam vid tiden för tvistens uppkomst.

6 När du ska ha haft försäkring för att få rättsskydd

6.1 Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och om den då gällt under en sammanhängande tid av minst två år. Något uppehåll i försäkringsskyddet får inte finnas. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits i Aktsam. Om du tidigare har haft samma slags försäkring, med rättsskydd, i annat bolag får du tillgodoräkna dig den.

6.2 Om du inte haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring i Aktsam men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om du hade försäkring, hos oss eller i annat bolag, när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och om du därefter inte haft något uppehåll i försäkringsskyddet.

6.3 Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskyddsförsäkring när tvisten uppkommer på grund av att försäkringsbehovet upphört kan du trots detta få rättsskydd genom denna försäkring om den varit i kraft när de händelser eller omständigheter inträffade som ligger till grund för anspråket och det därefter inte gått längre tid än tio år.

7 Var försäkringen gäller

För Hem-, Bostadsrätts- och Villahemförsäkring som omfattar lös egendom gäller

Du kan få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för kravet

- inträffat inom Norden
- inträffat utom Norden när du varit på resa och tvisten gäller dig i din egenskap av resenär.

Försäkringen gäller även för dig som förare eller brukare av motorfordon, husvagn eller annat släpfordon eller fritidsbåt som du, som resenär, tillfälligt lånat eller hyrt utanför Norden.

Rättsskyddet gäller då även för sådana brottmål som anges i de allmänna villkoren för motorfordons- respektive båträttsskydd för Aktsam vid tidpunkten för de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott.

8 Återkrav

I den mån ersättning lämnats på grund av försäkringen inträder vi i din rätt mot annan.

Tilläggsförsäkringar

Tilläggsförsäkringarna gäller om de är angivna i försäkringsbrevet.

Bestämmelserna i Grundskyddet om vem försäkringen gäller för, var försäkringen gäller respektive vad som är försäkrat tillämpas på tilläggsförsäkringarna. Vidare gäller Grundskyddets Ersättnings-, Värderings- samt Försäkringsregler i tillämpliga delar om inget annat anges. Självrisiker anges på försäkringsbrevet eller under respektive avsnitt.

Allrisk Hem

Kan tecknas som tillägg till Hem- och Villahemförsäkring.

Allrisk Hem gäller inte för skador som omfattas av Grundskyddet.

Lös egendom

Högsta ersättningsbelopp

Lös egendom ..... 35 000 kr

Inom ersättningsbeloppet 35 000 kr gäller följande begränsningar:

1. Kontanter ..... 3 000 kr

2. Egendom som stjäls eller förloras utanför bostaden, angiven

i försäkringsbrevet, och som definitionsmässigt tillhör:

stöldbegärlig egendom ..... 10 000 kr

3. Värdehandlingar, frimärken ..... 10 000 kr

De i Grundskyddet angivna högsta ersättningsbeloppen kan inte höjas med angivna belopp.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Skada på eller förlust av egendom genom plötslig och oföruddsedd händelse.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Skada

- orsakad av husdjur eller insekter
- orsakad av slitage, förbrukning eller självförstörelse, till exempel självsprickor eller vittring
- orsakad av reparation, felaktig rengöring eller felaktig bearbetning
- orsakad genom olovligt brukande, förskingring, olovligt förfogande eller bedrägeri
- orsakad av råttor eller möss utanför den ordinarie bostaden
- på brygga
- på djur.

Förlust av

- stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken och kontanter som förvaras i garage, uthus, källar- och vindsförråd
- värdehandlingar, frimärken och kontanter som tappats bort, kvarglömts eller som förekommer på annat okänt sätt
- värdehandlingar, frimärken och kontanter som förvaras i bil, husbil, husvagn, båt eller tält
- djur
- brygga.

Kommentar

För att omfattas av Allrisk Hem ska en skada ha orsakats av en händelse som är både plötslig och oföruddsedd. Plötsligheten innebär att den händelse som utlöst skadan haft ett förhållandevis snabbt förlopp.

Skador genom exempelvis slitage eller åldersförändring ersätts inte. Att händelsen ska ha varit oföruddsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att den normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra.

Aktsamhetskrav

Du ska ta hand om egendomen på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte stjäls, går förlorad eller skadas. Hur högt aktsamhetskraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde.

Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Allrisk Villa

Byggnad och tomtmark

Kan tecknas som tillägg till Villahemförsäkring.

Allrisk Villa gäller inte för skador som omfattas av Grundskyddet.

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med högst 100 000 kronor.

Hur försäkringen gäller

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Vatten- och läckageskador Skada på byggnad av vätska som obero- räknat strömmar ut från ledningssystem, ventilationssystem och rökkanal. Förlust av vatten och annan vätska vid ersättningsbar skada.</p> <p>Vilda djur Skada på bostadsbyggnad orsakad av vilda djur.</p> <p>Plötslig och oföruddsedd händelse Skada på byggnad och tomtmark genom plötslig och oföruddsedd händelse, dock inte skada som ersätts eller undantas enligt punkt 1–2.</p>	<p>Vatten- och läckageskador Skada orsakad av utströmning från dränerings- system, utvändiga stuprör och takrännor.</p> <p>Plötslig och oföruddsedd händelse Byggnadsdel som skadats av fukt, röta, svamp, mögel, rost eller annan långtidspåverkan. Skada orsakad av slitage, förbrukning eller självförstörelse exempelvis självsprickor eller vittring. Skada orsakad av någon som hyr eller dispone- rar byggnaden eller del av denna. Skada orsakad av reparation, rengöring eller felaktig bearbetning. Skada orsakad av husdjur. Skada bestående av sprickor som inte avsevärt minskar byggnadens funktion. Skada orsakad av felaktig konstruktion, felak- tigt utförande eller materialfel. Skada på tak och byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak. Skada på och förlust av brygga.</p>

Kommentar

För att omfattas av Allrisk Villa ska en skada ha orsakats av en händelse som är både plötslig och oföruddsedd. Plötsligheten innebär att den händelse som utlöste skadan haft ett förhållandevis snabbt förlopp. Skador genom slitage och förbrukning faller följaktligen utanför försäkringen. Att händelsen ska ha varit oföruddsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att den normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra.

Aktsamhetskrav

Du ska ta hand om egendomen på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte stjäls, går förlorad eller skadas. Hur högt aktsamhetskraven ställs beror bland annat på egendomens art och värde. Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Självriskförmån

För vissa skador som är ersättningsbara genom Grundskyddet gäller en förhöjd självrisk. Om du tecknat Allrisk Villa reduceras den förhöjda självrisken till den avtalade självrisken för byggnadsförsäkringen. Förmånen gäller vid följande skador vid förhöjd självrisk

1. Skada på byggnad av vatten från avloppssystem vid skyfall, snösmältning, stigande sjö eller vattendrag.
2. Skada på byggnad av vatten som vid skyfall, snösmältning, stigande sjö eller vattendrag strömmar från markytan direkt in i byggnaden genom fönster, dörr, ventil eller annan sådan öppning.
3. Skada på byggnad och tomtmark orsakad av jordrörelser.

Bostadsrätt

Kan tecknas som tillägg till Hem- och Villahemförsäkring.

Högsta ersättningsbelopp

Skador som omfattas av Grundskyddet ersätts med fullvärde. Vad som menas med fullvärde framgår av avsnittet Ersättningsregler under rubriken Särskilda regler vid byggnadsskada. Skador som omfattas av Allrisk Villa ersätts med högst 100 000 kr.

Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för den bostadsrättslägenhet som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen omfattar

Egen bekostad fast inredning i bostadsrättslägenhet.

Egendom, som tillhör bostadsrättsföreningen, i bostadsrätten och som du enligt bostadsrättslagen och föreningens stadgar är underhållsskyldig för.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Egendomsskada som kan ersättas enligt: <ul style="list-style-type: none"> • Grundskyddet • Allrisk Villa.	Skada eller del av skada som kan ersättas av bostadsrättsföreningens fastighetsförsäkring. Skada på egendom, som tillhör bostadsrättsföreningen, när du inte är underhållsskyldig. Kostnader för att lokalisera, frilägga och återställa skadestället.

Särskild självrisk

Vid vatten- och läckageskador är självriskan 2 500 kronor. De särskilda självrisker som anges i Grundskyddet gäller inte.

Ersättnings- och värderingsregler

Du får ersättning enligt avsnittet Ersättnings- och värderingsregler för byggnad.

Kommentar

Som bostadsrättshavare har du ett större ansvar för din lägenhet än en hyresgäst. Du måste på egen bekostnad hålla lägenheten i gott skick. Underhållsskyldigheten omfattar lägenhetens inre till exempel målning, tapetsering, snickerier, golvbeläggning, dörrar, fönster, sanitetsgods och hushållsmaskiner. Detta gäller oavsett om egendomen ägs av föreningen eller om du själv bekostat den. Bostadsrättstillägget ger dig ett skydd för denna underhållsskyldighet vid ersättningsbara skador.

Resenären

Resenären tecknas som tillägg till Hem- och Villahemförsäkringen och omfattar avbeställningsskydd, ersättningsresa och självriskeliminering.

Avbeställningsskydd och ersättningsresa gäller för researrangemang, exempelvis charterresa, eller enbart biljett för resa eller logi förköpt hos researrangör, resebyrå eller annat reseföretag samt för hyra av stuga eller lägenhet om hyrperioden uppgår till högst 45 dagar.

För att få ersättning måste du ha tecknat Resenären innan någon händelse eller omständighet inträffat som omfattas av Resenären. I övrigt tillämpas reglerna enligt Grundskyddet.

Kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, konvention, annan försäkring eller arrangör ersätts inte.

Aktsamhetskrav

Ersättningen kan sättas ned om du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas. Den kan också sättas ned om du genom att vara påverkad av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel utsätter dig för risk att skadas.

Normalt sätts ersättningen ned med 25 %. Du kan dock få ersättning om du kan göra sannolikt att det inte finns något samband mellan alkoholpåverkan och skadan. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Avbeställningsskydd

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Kostnader, som inte återbetalas, om du måste avbeställa resa på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> • att du eller nära anhörig drabbas av akut sjukdom, olycksfall eller dödsfall • att den person som du ska besöka drabbas av akut sjukdom, olycksfall, eller dödsfall så att besöket inte kan genomföras • att medresenär, som tillsammans med dig beställt resa till samma resmål, drabbas av akut sjukdom, olycksfall eller dödsfall • att väsentlig skada drabbar din privata egendom i din ordinarie bostad i Sverige genom brand eller liknande allvarlig händelse.	<p>Kostnader som inte återbetalas om du måste avbeställa resa på grund av sjukdom eller olycksfall</p> <ul style="list-style-type: none"> • om resan beställts mot läkares avrådan.

Vid avbeställning måste läkarintyg kunna visas som styrker att det var nödvändigt att avbeställa researrangemanget, hyran av stuga eller lägenhet på grund av sjukdom eller olycksfall.

Avbeställning skall ske omgående, samma dag eller senast dagen efter, när orsaken till avbeställningen blivit känd. Försäkringen ersätter inte kostnader som uppkommer på grund av att du dröjt med avbeställningen av resan/researrangemanget. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med högst 30 000 kronor per person eller sammanlagt högst 60 000 kronor.

Ersättningsresa

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Kostnader för ny resa eller arrangemang om du tvingas avbryta resan och återvända hem under dess första hälft på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> • akut sjukdom eller olycksfall • att nära anhörig i Norden blir allvarligt sjuk, råkar ut för svårare olycksfall eller avlider • att väsentlig skada drabbar din privata egendom i din ordinarie bostad i Sverige genom brand eller liknande allvarlig händelse. <p>Kostnader för ny resa eller arrangemang om du blir</p> <ul style="list-style-type: none"> • ordinerad vila inomhus och det är motiverat av medicinska skäl, eller • intagen på sjukhus på resmålet under mer än halva den planerade restiden.	<p>Kostnader som betalats för utflykter eller andra tjänster som inte framgår av resebeviset eller liknande färdhandlingar.</p> <p>Kostnader för försäkring och avbeställningsskydd.</p> <p>Kostnader orsakade av händelser som undantas i avsnittet Reseskydd i Grundskyddet.</p> <p>Kostnader för avbruten resa som inte är tidsbestämd innan avresa från Sverige.</p>

För att erhålla ersättningsresa måste behörig och ojävig läkare på vistelseorten intyga

- att du tvingats avbryta resan på grund av sjukdom eller olycksfall
- att du under resan blivit ordinerad vila inomhus eller inlagd på sjukhus.

Hemresan ska godkännas av Aktsam i förväg. Som första sjukdag räknas dagen för första läkarbesöket.

Ersättningsresa

- lämnas i form av ett nytt arrangemang till högst samma kostnad som den avbrutna resan. Om du är berättigad till ersättningsresa kan de som omfattas av försäkringen och deltog i resan som berättigade till ersättningsresa erhålla ersättningsresa.
- ska bokas inom ett år från den avbrutna resans begynnelse dag.
- är personlig och får inte överlåtas på annan person. För det fall ersättningsresa inte är möjlig kan ersättning lämnas med 70 % av kostnaden för den avbrutna resan.

Lämnas ersättning med ersättningsresa kan ersättning inte lämnas för Outnyttjad resekostnad, vare sig enligt Grundskyddet eller Resenären.

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med högst 30 000 kronor per person eller sammanlagt högst 60 000 kronor.

Självriskeliminering

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
Självrisk i Grundskyddet om du eller medförsäkrad under resan drabbas av en ersättningsbar händelse, till exempel stöld eller förlust av egendom som någon av er har med sig på resan, akut sjukdom eller olycksfall.	Kostnader som kan ersättas av researrangör eller genom annan försäkring. Skador som understiger gällande självrisk i Grundskyddet.

Definition: Med resa menas här resa där du avser att övernatta utanför bostadsorten.

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med belopp motsvarande den självrisk du har enligt Grundskyddet.

Småbåten

Kan tecknas som tillägg till Hem- och Villahemförsäkring.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är 25 000 kronor. Inom ersättningsbeloppet, 25 000 kronor, gäller följande begränsning

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<ul style="list-style-type: none"> • bockar, vaggor, stöttor och täckningsmaterial 2 000 kr <p><i>Motor- och segelbåt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vars skrov är mindre än 5 m långt • med högst 10 kW (15 hk) motor • vars marknadsvärde inklusive motor och nödvändig utrustning för användning av båten inte överstiger 25 000 kr. <p><i>Annan båt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vars marknadsvärde är högst 25 000 kr. <p>Har du flera småbåtar måste du teckna försäkring för var och en av dem.</p>	<p>Windsurfingbräda Vattenskoter</p>

Egendomsskydd

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Skada och förlust genom plötslig och oförutsedd händelse.</p> <p>För bockar, vaggor, stöttor och täckningsmaterial gäller skyddet enbart brandskador.</p>	<p>Skada orsakad av is, snö, frysning, nedsmutsning från olja eller förorenat vatten, missfärgning eller repor i båtens ytskikt.</p> <p>Skada på motor på grund av</p> <ul style="list-style-type: none"> • felaktigt bränsle • bristande smörjning • överhettning • igensatta vattenintag • kortslutning • materialfel. <p>Skada genom olovligt brukande, bedrägeri, olovligt förfogande eller försäkringring.</p>

Kommentar

För att omfattas av småbåtstillägget ska en skada ha orsakats av en händelse som är både plötslig och oförutsedd. Plötsligheten innebär att den händelse som utlöste skadan haft ett förhållandevis snabbt förlopp. Skador genom slitage och förbrukning faller följaktligen utanför försäkringen. Att händelsen ska ha varit oförutsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att den normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra.

Aktsamhetskrav

Du ska på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt motverka risken för stöld och skada.

- Lås utombordare med av Aktsam godkänd låsanordning eller förvara den i låst utrymme.
- Montera fast eller lås fast övriga båttillbehör vid båten eller förvara dem i låst utrymme.
- Båten får inte ha starkare motor än vad den är godkänd för.
- Du ska framföra båten på ett säkert sätt med hänsyn till fart, sikt, väder och övrig trafik.
- Båten, utrustningen och bemanningen ska med hänsyn till båtens typ, storlek och användningsområde vara i sjövärdigt skick.
- Förtöj båten så att förtöjningen klarar vind och sjö som kan förekomma med hänsyn till plats och årstid.
- Håll båten länsad och ägna den normal tillsyn. Palla upp, surra, stötta och täck båten på ett betryggande sätt vid transport och uppställning på land. Då båten förvaras på land ska den läggas så att inte svallsjö eller extremt högvatten kan nå den.
- Vid vinterförvaring ska utombordsmotor förvaras i låst utrymme.

Om du åsidosatt aktsamhetskraven kan ersättningen sättas ned. Se vidare i avsnittet Försäkringsregler.

Ersättning och värdering

Värdering av skada görs med hänsyn till båtens marknadsvärde omedelbart före skadan. Detta gäller också båtens utrustning. För nedanstående utrustning lämnas ersättning beräknat på anskaffningsvärdet för motsvarande ny egendom med nedanstående procentsatser.

Ersättning i procent av nypriset						
	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	Därefter minskning per år
Batteri	100 %	80 %	60 %	40 %	20 %	–
Kapell, sufflett, sprayhood	100 %	80 %	60 %	40 %	20 %	–
Dynor	100 %	95 %	90 %	85 %	80 %	5 %
Segel av Kevlar, Mylar och liknande	70 %	40 %	20 %	20 %	20 %	–
Segel av normalmaterial	100 %	90 %	80 %	70 %	60 %	10 %
Elektroniska instrument, radio-utrustning och tillbehör till dessa	100 %	90 %	80 %	70 %	60 %	10 %
Motorer, drev och utrustning till dessa	100 %	90 %	80 %	70 %	60 %	5 %
Mast och rigg	100 %	100 %	95 %	90 %	85 %	5 %

Reglerna i ersättningstabellerna tillämpas inte om de leder till oskäligt resultat. Ersättning lämnas inte för värdeminskning som kan kvarstå efter reparation till exempel till följd av avvikelser i färg, struktur, mönster i plastytor eller annat skönhetsfel. Utöver försäkringsbeloppet gäller skyddet även för provisorisk reparation som är nödvändig för att rädda båten ur uppenbart nödläge samt skälig, verifierad kostnad för nödvändig bärgning och för förflyttning av båten från haveriplatsen till av Aktsam godkänd reparationsplats eller annan plats. I övrigt gäller Grundskyddets ersättningsregler.

Rättsskydd och Skadeståndskrav

Småbåts tillägget omfattar även avsnitten Rättsskydd och Skadeståndskrav enligt detta villkor, dock endast som ägare, brukare eller förare av den båt som Småbåts tillägget gäller för.

Golfaren

Kan tecknas som tillägg till Hem- och Villahemförsäkring.

Högsta ersättningsbelopp

Golfutrustning och annat personligt lösöre 30 000 kronor eller det högre belopp som för denna tilläggsförsäkring anges i försäkringsbrevet.

Annan stöldbegärlig egendom.....	1 000 kr
Värdehandlingar, frimärken och kontanter.....	500 kr
Hole-in-one.....	1 000 kr

Självrisk

Försäkringen gäller med självrisk 300 kronor. Vid hole-in-one gäller försäkringen utan självrisk.

Aktsamhetskrav

Du ska på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt motverka risken för stöld och skada. Om du åsidosatt aktsamhetskravet kan ersättningen sättas ned. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER	FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE
<p>Skada på eller förlust av golfutrustning (bag, bollar, klubbor och vagn) genom plötslig och oförutsedd händelse.</p> <p>Endast den/de skadade klubban/klubborna ersätts.</p> <p>Skada på eller förlust av annat lösöre genom plötslig och oförutsedd händelse inom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • område som tillhör inregistrerad golfklubb • driving-range • träningslokal för golfspel. <p>Annan stöldbegärlig egendom, värdehandlingar, frimärken, och kontanter ersätts när någon bryter sig in med våld i skåp eller lokal.</p> <p>Vid hole-in-one får du 1 000 kr om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • slaget görs under en rond med minst 9 hål • händelsen styrks av medspelare och anmäls till klubbens sekreterare • undertecknat score-kort sänds in till Aktsam.	<p>Skada som består i slitage, förbrukning eller självförstörelse, till exempel självsprickor.</p>

Kommentar

För att omfattas av Golfaren ska en skada ha orsakats av en händelse som är både plötslig och oförutsedd. Plötsligheten innebär att den händelse som utlöst skadan haft ett förhållandevis snabbt förlopp. Skador genom slitage och förbrukning faller följaktligen utanför försäkringen. Att händelsen ska ha varit oförutsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att den normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra.

Ersättningsregler

Du får ersättning för direkta ekonomiska förluster. Det medför bland annat att när egendom skadas eller förloras påverkas ersättningen av

- ålder
- förslitning
- modernitet
- användbarhet.

Som direkt ekonomisk förlust betraktas inte

- affektionsvärden
- förlorad arbetsförtjänst i samband med egendomsskada
- resor till och från skadeplatsen
- besvär och olägenheter som kan uppstå, exempelvis att familjen måste tränga ihop sig efter en brand- eller vattenskada
- värdet av eget arbete eller iordningställande efter skada om Aktsam inte åtar sig detta
- värdet av eget arbete som du lagt ned på fotografier, film, inspelningar, dataprogram, modeller och dylikt
- återskapande av digitalt lagrad information
- förluster som kan uppstå till följd av att ett konto eller abonnemang obehörigen utnyttjas, till exempel vid stöld av kontokort och dylikt
- kränkning/ideellt skadestånd
- kostnader för att verifiera, styrka och framställa krav
- kostnader för att återköpa egendom.

Hur vi ersätter dig

Allt efter omständigheterna kan det bli fråga om

- reparation för att återställa funktionen
- kontant ersättning
- återanskaffning, det vill säga inköp av likadan eller närmast motsvarande egendom
- återställande av byggnad eller tomtmark.

Mervärdesskatt ersätts inte av Aktsam när du är redovisningsskyldig för sådan och kan göra avdrag för denna.

Aktsam avgör hur skadan ska ersättas.

Vid återanskaffning eller reparation har Aktsam också rätt att avgöra var inköp respektive reparation ska göras.

Du är inte berättigad till högre ersättning än vad likvärdig egendom kostar hos av Aktsam anvisad inköps- eller reparationsställe.

Vid återställande av skada på byggnad eller tomtmark är du inte berättigad till högre ersättning än vad entreprenaden/reparationen skulle kosta hos av Aktsam anvisad entreprenör/reparatör.

Checkar, bankböcker, kontokort m m

Checkar, bankböcker, kontokort, bankkort och liknande ersätts endast med den kostnad som kan uppkomma för att spärra aktuellt konto.

Låsbyte

Kostnad för låsbyte i din bostad och försäkrade byggnader på försäkringsstället ersätts om du förlorat nyckeln vid skada som omfattas av Grundskyddet eller någon av tilläggsförsäkringarna och det är sannolikt att gärningsmannen kan spåra var nyckeln passar. Kostnaden ersätts endast om du inte kan få ersättning från annat håll, till exempel genom hyresvärd.

Särskilda regler vid byggnadsskada

En byggnad kan vara antingen fullvärdeförsäkrad eller förstarisikförsäkrad.

Om den är fullvärdeförsäkrad ersätter vi skadan i dess helhet med de undantag och begränsningar som framgår av avsnittet Värderingsregler och villkoren i övrigt.

Är den istället förstarisikförsäkrad gäller samma regler som för fullvärdeförsäkring, men då är försäkringsbeloppet det högsta belopp som kan betalas.

Beställare av reparation

Vid reparation och återställande ska du vara beställare av arbetet. Då får du de fördelar som finns i konsumenttjänstlagen.

Värderingsregler

Lös egendom

Böcker, antikviteter, konstverk, äkta mattor, vapen och annan egendom med särskilt samlarvärde.

Egendomen värderas till marknadsvärdet.

LIKVÄRDIG EGENDOM FINNS ATT KÖPA I ALLMÄNNA HANDELN

Du får vad det kostar i allmänna handeln att köpa likvärdig egendom i sådant skick den hade vid skadetillfället.

LIKVÄRDIG EGENDOM FINNS INTE ATT KÖPA I ALLMÄNNA HANDELN

Du får vad det sannolikt skulle ha kostat i allmänna handeln att köpa likvärdig egendom i sådant skick den hade vid skadetillfället.

Smycken, pärlor, ädelstenar samt föremål helt eller delvis av ädel metall, dock inte klockor av ädelmetall inklusive armband

Egendomen värderas på följande sätt.

NY LIKVÄRDIG EGENDOM FINNS ATT KÖPA I ALLMÄNNA HANDELN

Du gör inköp inom 6 månader

Du får vad det kostar i allmänna handeln, dock högst kostnad hos av Aktsam anvisad leverantör, att köpa ny likvärdig egendom.

Du gör inte inköp inom 6 månader.

Du får 65 % av vad det kostar i allmänna handeln, dock högst kostnad hos av Aktsam anvisad leverantör, att köpa ny likvärdig egendom.

NY LIKVÄRDIG EGENDOM FINNS INTE ATT KÖPA I ALLMÄNNA HANDELN

Du får 65 % av vad det sannolikt skulle ha kostat att köpa ny likvärdig egendom, om sådan hade funnits. Egendomen värderas dock högst till vad likvärdig begagnad egendom kostar i allmänna handeln.

Kläder, radio, TV, skivor, kameror, cyklar m m enligt tabellen nedan

Egendomen värderas på följande sätt.

Nyare egendom – där ersättning anges med 100 % enligt nedanstående tabell.

DU GÖR ÅTERINKÖP INOM 6 MÅNADER

Du får vad det kostar i allmänna handeln, dock högst kostnad hos av Aktsam anvisad leverantör, att köpa ny likvärdig egendom.

DU GÖR INTE ÅTERINKÖP INOM 6 MÅNADER

Du får högst 70 % av nyvärdet.

Äldre egendom – där ersättning anges med mindre än 100 % enligt nedanstående tabell.

Du får ersättning med så många procent av nypriset för likvärdig egendom som anges i tabellen, räknat från och med det år egendomen var ny.

Tabellen här nedan visar vad handeln i allmänhet rekommenderar som avskrivning per år för olika typer av egendom.

Om värdet minskat inte endast genom ålder, slitage eller omodernitet utan dessutom till följd av nedsatt användbarhet för dig görs ytterligare avdrag. med så många procent av nypriset för likvärdig egendom som anges i tabellen, räknat från och med det år egendomen var ny.

Tabell för ersättningsnivåer

Grupp	Ersättning i procent av nypriset				
	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	Därefter
Barnkläder och skor	100 %	40 %	20 %	Begagnat pris i allmänna handeln.	Begagnat pris i allmänna handeln.
Kläder för vuxna	100 %	60 %	40 %	20 %	Begagnat pris i allmänna handeln.
Video, videokameror och skidutrustning	100 %	70 %	55 %	40 %	Begagnat pris i allmänna handeln.
Radio, TV och andra apparater för ljud- och bildåtergivning dock inte datautrustning. CD/DVD-skivor, glasögon, cyklar för vuxna, golfklubbor och pälsar.	100 %	100 %	70 %	60 %	Begagnat pris i allmänna handeln.
Armbands- och fickur	100 %	100 %	100 %	60 %	Begagnat pris i allmänna handeln.

Reglerna ovan tillämpas inte om det leder till oskäligt resultat. Sådana föremål värderas i stället enligt Annan lös egendom.

Mat och hemgjorda föremål

Mat och hemgjorda föremål, till exempel hobbymodeller.

Egendomen värderas på följande sätt.

NY LIKVÄRDIG EGENDOM FINNS ATT KÖPA I ALLMÄNNA HANDELN	NY LIKVÄRDIG EGENDOM FINNS INTE ATT KÖPA I ALLMÄNNA HANDELN
<i>Du gör inköp inom 6 månader</i> Du får vad det i allmänhet kostar att köpa ny likvärdig egendom.	Du får ersättning för kostnader för råmaterialet.
<i>Du gör inte inköp inom 6 månader.</i> Du får 65 % av vad det kostar i allmänna handeln att köpa ny likvärdig egendom.	

Annan lös egendom

Egendom för vilken värde på grund av ålder, slitage eller omodernitet har gått ned med mindre än 30 %.

Egendomen värderas på följande sätt.

DU GÖR ÅTERINKÖP INOM 6 MÅNADER	DU GÖR INTE ÅTERINKÖP INOM 6 MÅNADER
Du får vad det kostar i allmänna handeln att köpa ny likvärdig egendom.	Du får vad det kostar i allmänna handeln att köpa begagnad likvärdig egendom. Om värdet minskat inte endast genom ålder, slitage eller omodernitet utan dessutom till följd av nedsatt användbarhet för dig görs ytterligare avdrag.

Egendom för vilken värdet på grund av ålder, slitage eller omodernitet har gått ned med mer än 30 %.

Du får vad det kostar i allmänna handeln att köpa begagnad likvärdig egendom.

Om värdet minskat inte endast genom ålder, slitage eller omodernitet utan dessutom till följd av nedsatt användbarhet för dig görs ett särskilt avdrag.

Hushållsmaskiner

Hushållsmaskiner värderas enligt värderingsreglerna för byggnadsdel.

Tidpunkt för värdering

Värderingen görs med utgångspunkt från prisläget vid den tidpunkt då du tidigast kunnat precisera ditt ersättningsanspråk, dock senast två månader från skadedagen.

Värdehandlingar värderas till den förlust du gör vid skadetillfället.

Värdering vid reparation

Om skadad egendom repareras, värderas skadan till skälig reparationskostnad, dock högst till det belopp egendomen värderas till enligt tidigare angivna värderingsregler.

Värdestegringsgaranti

Under försäkringsåret kan du öka ditt försäkringsbelopp med upp till 50 000 kronor, exempelvis genom nyinköp, utan att riskera underförsäkring. Inför den nya försäkringsperioden ska du anmäla det högre beloppet till oss. Om du inte gör detta riskerar du att få lägre ersättning. Regler om underförsäkring finns i avsnittet Försäkringsregler.

Om egendomen kommer till rätta

Du ska genast kontakta oss om skadad eller förlorad egendom kommer tillrätta. Aktsam övertar äganderätten till ersatt egendom om inget annat avtalats.

Byggnad

Du är berättigad att återställa byggnaden enligt nedanstående regler.

Vad som avses med återställande

Med återställande avses

- reparation
- uppförande av likadan eller närmast motsvarande byggnad på samma grund och för samma ändamål med användande av rationella metoder och moderna material som finns i allmänna handeln.

Rör det sig om byggnadsdelar, installationer och hushållsmaskiner avses med återställande

- utbyte av det skadade föremålet om reparation inte kan göras
- reparation för att återställa funktionen.

Normtid

Vid återställande beräknas skadan till högst den normtid som Aktsam tillämpar för att utan dröjsmål återställa byggnaden till samma eller likvärdigt utförande med rationella metoder och material. Normtiden är ett kalkylverk vars huvudmän är Bygg- och VVS-entreprenörerna samt Målarvärdarnas Riksförbund.

Hur skador värderas

BYGGNADEN ÅTERSTÄLLS INOM 2 ÅR	BYGGNADEN ÅTERSTÄLLS INTE INOM 2 ÅR
<p>Du får vad det kostar att utan dröjsmål återställa byggnaden.</p> <p>Avdrag görs i vissa fall på grund av berörda byggnadsdelars ålder med procenttal enligt tabellen på nästa sida.</p> <p>Ytterligare avdrag görs från återställandekostnaden för den del av byggnaden som skadats och inte är normalt underhållen. Detta avser även byggnadsdel som inte omfattas av tabellen.</p>	<p>Du får vad byggnaden beräknas kosta att återställa utan dröjsmål. Avdrag görs med procenttal enligt tabellen på nästa sida, räknat från och med den tidpunkt då byggnadsdelen första gången togs i bruk.</p> <p>Ersättningen blir högst det belopp som svarar mot skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.</p>

Byggnadsdel eller del av sådan. Avser både material och arbete, även rivning och återställande.	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett procentuellt åldersavdrag per påbörjat år med
Installationer för värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation och elektricitet samt maskinell utrustning		
• rörsystem, oljecistern, vattenradiator, sanitetsgods	10 år	5 %
• värmepumpsanläggning inklusive inbyggd varmvattenberedare, solfångare, vindkraftverk, takvärme, hushållsmaskin inklusive spis	2 år	10 %
• elslingor i golv	5 år	8 %
• övriga installationer och annan maskinell utrustning än hushållsmaskin, till exempel separat varmvattenberedare, elradiatorer, värmepanna inklusive expansionskärl, fjärrvärmeväxlare, fläktar och bergvärmepump.	5 år	8 %
Radio-, TV och parabolantenn, markiser.	2 år	10 %
Målning utomhus och inomhus i utrymmen som inte är våtrum.	5 år	8 %
Tapetsering samt annan väggbeklädnad inomhus i utrymmen som inte är våtrum.	5 år	8 %
Golvbeläggningar i utrymmen som inte är våtrum		
• textila	5 år	8 %
• plast/linoleum/högtryckslaminat	10 år	5 %
• parkett och övriga golvbeläggningar.	15 år	5 %
Våtrumsbeklädnad inklusive tätskikt		
• målning i våtrum	2 år	8 %
• trädsvetsad golv- och väggmatta	5 år	8 %
• ytskikt bestående av keramiska plattor	10 år	5 %
• övrigt golv- och väggbeklädnadsmaterial.	2 år	10 %
Takbeläggning av plåt.	15 år	8 %
Takbeläggning av papp.	5 år	8 %
Skorsten av stål eller plåt.	5 år	8 %
Skorsten av annat material.	25 år	2 %

Reglerna ovan tillämpas dock inte för byggnadsdelar för vilka tillämpningen skulle leda till oskäligt resultat.

För övriga byggnadsdelar och installationer görs ett åldersavdrag efter beräknad livslängd.

Viktigt!

En byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk. Vid skada på målning och tapetsering samt golvbeläggning räknas varje rum för sig som byggnadsdel.

Var byggnadsdelen redan skadad eller bristfällig före försäkringsskadan görs återställande med avdrag för skadan/bristfälligheten utöver eventuellt åldersavdrag enligt tabellen.

Kompletterande regler

Föreskrift från myndighet

Fördyras återställande av byggnad på grund av myndighets föreskrifter, ersätts även merkostnaden enligt följande

Extra isolering

– ingen beloppsbegränsning.

Handikappanpassning

– ingen beloppsbegränsning.

Övriga åtgärder

– högst 100 000 kronor.

Till övriga åtgärder räknas bland annat sanering eller återställande/reparation av byggnad därför att material som ingår i byggnaden har förbjudits av myndigheter, till exempel asbest. I våtrum eller annat utrymme som har golvbrunn och våtrumsbeklädnad ersätts endast merkostnader för extra isolering och handikappanpassning.

Högsta åldersavdrag

Högsta sammanlagda åldersavdrag (avskrivning) är 80 % på byggnadsdel som var funktionsduglig och normalt underhållen före skadan. Detta gäller inte skador på installationer och hushållsmaskiner, där kan avdraget bli 100 %. Vid ett och samma skadetillfälle kan åldersavdraget uppgå till högst 75 000 kronor.

Åldersavdrag på byggnadsdel utomhus

Vid återställande av en installation utomhus görs avdrag för installationens ålder på hela kostnaden för återställandet, det vill säga inklusive friläggning och återläggning.

Särskilt lågt marknadsvärde

Har marknadsvärdet på hela byggnaden minskat på grund av ålder och/eller slitage eller andra omständigheter med mer än 50 % av marknadsvärdet för en ny motsvarande byggnad värderas skadan högst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Marknadsvärdet är det pris som sannolikt kan erhållas vid försäljning på den allmänna marknaden.

Reparation i samband med underhåll m m

Kan reparation utan väsentlig olägenhet göras i samband med pågående eller förestående underhålls- eller ändringsarbete, till- eller ombyggnad värderas skadan till det belopp med vilket kostnaden för sådant arbete ökar.

Merkostnader vid återställande/reparation

Aktsam betalar inte den extra kostnad som kan uppkomma vid återställande och reparation på grund av att nya normer eller branschregler gäller vid skadetillfället.

Hinder för återställande inom 2 år

Hindras återställande inom 2 år av orsak som du inte kan påverka, räknas tiden för återställande från den tidpunkt hindret upphörde. Återställandet måste dock slutföras inom 5 år från skadeda-gen.

Hinder för återställande på samma grund

Skadan värderas enligt reglerna under rubriken Byggnaden återställs inom 2 år om

- återställande hindras av lag eller föreskrift från myndighet
- du därför anskaffar eller uppför annan byggnad för samma ändamål på annan plats inom 5 år.

Skadan värderas dock

- högst till den faktiska kostnaden
- lägst till det belopp den skulle värderats till enligt reglerna under rubriken Byggnaden återställs inte inom 2 år.

Skulle hindret sänka värdet på de byggnadsdelar som finns kvar, får du även denna förlust ersatt. Detta gäller även om du inte anskaffar eller uppför annan byggnad.

När det gäller

- föreskrift från myndighet
- hinder för återställande inom 2 år
- hinder för återställande på samma grund måste du anhålla om dispens och överklaga myndighets beslut om Aktsam begär det. Aktsam betalar kostnaden.

Garanti för värdeökning, byggnad

Försäkringsvärdet för fullvärdeförsäkrade byggnader ändras automatiskt under försäkringstiden enligt faktorprisindex för gruppbyggda småhus. Premien ändras först när din försäkring ska förnyas (normalt en gång per år).

För byggnader med fullvärdeförsäkring ingår värdestegring intill 100 000 kronor för ny-, om- eller tillbyggnad under försäkringstiden.

Inför den nya försäkringsperioden ska du anmäla sådan ändring. Görs inte anmälan riskerar du att få för låg ersättning. Regler om nedsättning finns i avsnittet Försäkringsregler.

Tomtmark

Du är berättigad till ersättning för tomtmarken enligt nedanstående regler.

Tomtmarken återställs inom 2 år

Du får vad det kostar att utan dröjsmål återställa tomtmarken.

Vid skada på staket, flaggstång och brygga görs avdrag för ålder och slitage om värdeminskningen före skadan översteg 50 %. Grävd pool ersätts enligt ersättnings- och värderingsreglerna för byggnadsdel.

Likvärdig tomtmark anskaffas inom 2 år för samma ändamål

Du får vad det kostar att anskaffa annan likvärdig tomtmark minus den skadade tomtmarkens marknadsvärde efter skadan.

Ytterligare avdrag görs om den nya tomtmarken har högre marknadsvärde på grund av ökad areal, förbättrat läge eller annan omständighet.

Återställandet/anskaffandet förutsätts bli gjort med rationella metoder och material samt utan dröjsmål.

Återställande eller återanskaffning görs inte

Du får ersättning motsvarande skillnaden mellan den skadade tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Ersättning för växtlighet

Skada på växtlighet värderas till kostnaden för nyplantering. För buskar och träd lämnas ersättning endast för kostnader för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

Allmänna bestämmelser

Försäkringsregler

Med försäkringstagare avses i detta villkor den som ingått avtal om försäkring med Aktsam. Med uttrycket försäkrad avses den vars intresse är försäkrat mot skada.

Avtalet och premiebetalningen

Försäkringstiden

Försäkringstiden är den tid för vilken försäkringsavtalet träffas. Försäkringstiden framgår av försäkringsbrevet.

Försäkringstiden börjar klockan 00.00 den dag som anges i försäkringsbrevet eller vid den tidpunkt som framgår av omständigheterna. Tecknas försäkringen på begynnelsedagen börjar försäkringstiden först vid den tidpunkt då avtalets träffas.

Kan försäkringstidens början inte fastställas enligt ovanstående stycke, börjar försäkringstiden klockan 00.00 dagen efter den då försäkringstagaren meddelade Aktsam att han ville teckna försäkringen.

Om försäkringen ska tecknas genom att försäkringstagaren betalar premien eller om försäkringen i annat fall är giltig endast under förutsättning att premien betalas före försäkringstiden, börjar dock denna först klockan 00.00 dagen efter den dag då premien betalades.

Försäkringstiden för en förnyad försäkring börjar när den tidigare försäkringstiden går ut (se nedan angående förnyelse).

Aktsams ansvar under försäkringstiden

Aktsam ansvarar för försäkringsfall som inträder vid försäkringstidens början och varar

- till försäkringstidens slut, eller
- till dess att försäkringen upphör att gälla på grund av uppsägning eller av annan anledning.

Genom avtal kan ansvaret dock bestämmas för annan tid, om det finns skäl för det med hänsyn till försäkringsbehovet.

Försäkringstagaren är skyldig att betala premie endast för den tid under vilken Aktsam ansvarar.

Förnyelse av försäkringen

Vid försäkringstidens utgång förnyas försäkringen automatiskt, om inte annat framgår av avtalet eller omständigheterna.

Förnyelse sker dock inte om vid försäkringstidens utgång om:

- försäkringen har sagts upp att upphöra vid denna tidpunkt, eller
- försäkringstagaren har tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

Har försäkringstagaren inte meddelat Aktsam att försäkringsbehovet har upphört, har Aktsam rätt till premien för den tid försäkringen efter förnyelsetidpunkten varit gällande.

Försäkringstagarens rätt att säga upp försäkringen

Till försäkringstidens utgång

Vill försäkringstagaren säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång, får han göra uppsägningen när som helst dessförinnan.

Under försäkringstiden

Försäkringstagaren får säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång,

- om Aktsam väsentligen åsidosätter sina skyldigheter enligt gällande lag eller enligt försäkringsavtalet,
- om försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet,
- om Aktsam har ändrat försäkringsvillkoren under försäkringstiden,
- om försäkringen har förnyats enligt avsnittet Förnyelse av försäkring, och försäkringstagaren ännu inte har betalat premie för den nya premieperioden.
- om det i annat fall förligger en ny omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet, eller
- i samband med skada.

Aktsams rätt att säga upp försäkringen

Till försäkringstidens utgång

Aktsam får säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång om bolaget har särskilda skäl att inte längre bevilja försäkringen.

Aktsams uppsägning gäller endast om skriftligt meddelande om uppsägningen avsänts till försäkringstagaren senast 14 dagar före försäkringstidens utgång.

Under försäkringstiden

Aktsam får säga upp försäkringen att upphöra under försäkringstiden, om försäkringstagaren eller den försäkrade grovt har åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget eller om det finns andra synnerliga skäl.

Om försäkringen inte omfattas av konsumentförsäkringslagen får Aktsam säga upp den också vid skada.

Aktsams uppsägning blir gällande 14 dagar efter den dag då bolaget avsänt skriftligt meddelande till försäkringstagaren om uppsägningen.

Beträffande uppsägning på grund av dröjsmål med betalningen av premie gäller vad som föreskrivs i avsnittet Betalning av premie.

Försenat meddelande

Gör försäkringstagaren sannolikt att meddelande enligt avsnitt Aktsams rätt att säga upp försäkringen har försenats eller inte kommit fram på grund av omständigheter som han inte har kunnat råda över, upphör försäkringen tidigast en vecka efter den dag då meddelandet kom honom tillhanda och senast tre månader efter den dag då Aktsam avsänt meddelandet till honom.

Påminnelseavgift

Betalas inte premien i rätt tid är försäkringstagaren skyldig att betala en påminnelseavgift.

Ändring av villkoren

Vid förnyelse av försäkringen

Har Aktsam begärt ändring av försäkringsvillkoren i ett skriftligt meddelande som har avsänts till försäkringstagaren senast 14 dagar före försäkringstidens utgång, gäller den förnyade försäkringen för den tid och på de villkor i övrigt som bolaget har erbjudit.

Under försäkringstiden

På begäran av Aktsam kan försäkringsvillkoren ändras under försäkringstiden, om försäkringstagaren eller den försäkrade har åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget med uppsåt eller genom oaktsamhet som inte är ringa eller om det finns synnerliga skäl. Ändringen blir gällande 14 dagar efter den dag då Aktsam avsänt skriftligt meddelande till försäkringstagaren om ändringen.

Betalning av premie

Definition premie – avgift för försäkringsskydd under viss tid.

Första premien

Första premien för försäkringen ska betalas inom 14 dagar efter den dag då Aktsam avsänt premieavi till försäkringstagaren.

Omedelbar premiebetalning

Om försäkringstagaren betalar premien, eller om försäkringen i annat fall är giltig endast under förutsättning att premien betalas innan försäkringstiden börjar, gäller vad i dessa fall avtalats.

Premie för förnyad försäkring

Premie för en förnyad försäkring ska betalas senast den dag då den nya försäkringstiden börjar. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att Aktsam har avsänt premieavi till försäkringstagaren.

Uppdelad premie

Har flera premieperioder avtalats, ska premien för varje period efter den första betalas senast på periodens första dag. Premie som avser längre tid än en månad behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att Aktsam har avsänt premieavi till försäkringstagaren.

Följder av försenad betalning

Betalas inte premien i rätt tid får Aktsam säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter den dag då ett skriftligt meddelande avsändes till försäkringstagaren om uppsägningen. Gör försäkringstagaren sannolikt att meddelandet har försenats eller inte kommit fram på grund av omständigheter som han inte har kunnat råda över, upphör dock försäkringen tidigast en vecka efter den dag då meddelandet kom honom tillhanda och senast tre månader efter den dag då Aktsam avsänt meddelandet till honom.

Försäkringen upphör inte

- om premien betalas inom de tider som anges i avsnittet **Betalning av premie**
- om försäkringstagaren inte har kunnat betala premien i rätt tid därför att han har blivit svårt sjuk eller berövats friheten eller därför att han inte har fått ut pensionen eller intjänat lön från sin huvudsakliga anställning, eller
- om försäkringstagaren har hindrats att betala premien i rätt tid av någon annan liknande oväntad händelse.

När hindret faller bort ska försäkringstagaren omedelbart betala premien. Gör han inte det, upphör försäkringen. Om dröjsmålet har varat i tre månader, upphör försäkringen även om hindret finns kvar.

Betalning sedan försäkring upphört

Betalar försäkringstagaren premien efter det att försäkringen upphört enligt **Försenad betalning**

eller Försäkringen upphör inte anses han därigenom ha begärt en ny försäkring från och med den dagen efter den då premien betalades. Vill Aktsam inte bevilja försäkring enligt försäkringstagarens begäran ska han skriftligen underrättas om detta inom 14 dagar från betalningsdagen. Annars anses en ny försäkring ha tecknats i enlighet med försäkringstagarens begäran.

Betalning av tilläggspremie

Har den avtalade premien höjts under försäkringstiden, ska tilläggspremien betalas inom 14 dagar efter den dag då Aktsam avsånde premieavi.

Följder av dröjsmål

Om tilläggspremie inte betalas i rätt tid får Aktsam räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats.

Sedan skriftlig underrättelse om sådan omräkning av försäkringstiden har avsänts till försäkringstagaren, gäller försäkringen under den kortare tid som följer av omräkningen, dock minst under 14 dagar efter det att underrättelsen har avsänts.

Premie för avkortad försäkringstid

Om en försäkring upphör i förtid, har Aktsam rätt till den premie som skulle ha bestämts om försäkringen från början hade tecknats för den tid under vilken den har gällt. Upphör en förnyad försäkring i förtid, har Aktsam dock inte rätt till högre premie än den som svarar mot den risk som försäkringen har täckt.

Räddningsåtgärder

Den försäkrade ska efter förmåga avvärja skada som kan befaras inträffa och omedelbart begränsa skada som redan inträffat. De anvisningar som Aktsam lämnat ska följas.

Aktsam ersätter skäligen kostnader för åtgärd som bolaget föreskrivit eller som annars med hänsyn till omständigheterna är rimlig, under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att förebygga skada. Ersättning lämnas inte om den försäkrade har rätt till ersättning enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande.

Vid annan försäkring än ansvarsförsäkring ersätts räddningskostnad, även om försäkringsbeloppet inte räcker till.

Åsidosätter den försäkrade föreskrifter om räddningsåtgärder kan ersättningen minskas eller falla bort enligt avsnittet Nedsättning av försäkringsersättningen.

Reglering av skada

Anmälan och ersättningskrav

Skada ska anmälas till Aktsam utan dröjsmål. Dessutom ska den som begär ersättning

- vid stöld, inbrott, rån eller överfall göra polisanmälan på den ort där skadan inträffat och sända in intyget till Aktsam
- vid skada som inträffat under transport eller på hotell anmäla skadan till transportföretaget eller hotellet
- vid stöld av cykel efter 15 dagar kontrollera med polisen om cykeln kommit tillrätta och sända intyg härom till Aktsam
- lämna specificerat krav på ersättning
- i skäligen omfattning styrka innehav och värde av förkommen egendom

- om annan försäkring gäller för samma skada, upplysa bolaget om detta
- på begäran av Aktsam lämna upplysningar och tillhandahålla verifikationer, bevis, läkarintyg och andra handlingar som bolaget behöver för att reglera skadan.

Besiktning

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning som Aktsam vill utföra i anledning av inträffad skada.

Reparation

Reparation får – utöver vad som följer av avsnittet Räddningsåtgärder – ske endast efter Aktsams godkännande. Beträffande valet av reparatör, reparationsmetod och material ska Aktsams anvisningar följas. Skadade föremål ska behållas, om inte Aktsam medger annat.

Påföljd

Åsidosätter den försäkrade åligganden enligt avsnitten; Anmälan och ersättningskrav, Besiktning och Reparation kan ersättningen minskas eller falla bort enligt nedsättningsreglerna; Åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren.

Utbetalning av ersättning

Aktsam ska betala ersättning senast en månad efter det att den ersättningsberättigade gjort vad som angetts i avsnitten Anmälan och ersättningskrav, Besiktning och Reparation. Livränta betalas dock successivt.

Har den som begär ersättning uppenbarligen rätt till åtminstone visst belopp, utbetalar Aktsam detta i avräkning på den slutliga ersättningen.

När det gäller egendom som repareras eller återanskaffas ska Aktsam betala ersättning senast en månad efter det att den ersättningsberättigade visat att egendomen reparerats eller återanskaffats.

Om myndighet har utfärdat förbud mot att skadad egendom återställs och detta i beslut överklagats ska Aktsam betala ersättning senast en månad efter det att bolaget fått reda på att besvären inte lett till någon ändring.

Ränta

Betalas ersättning efter utgången av den månad som angetts i avsnittet Utbetalning av ersättning betalar Aktsam dröjsmålsränta enligt räntelagen. Under polisutredning eller värdering enligt avsnitt Om det blir tvist betalar Aktsam dock ränta endast enligt riksbankens diskonto.

Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 100 kronor.

Underförsäkring

Ditt försäkringsbelopp ska motsvara det sammanlagda värdet av all din lösa egendom, beräknat enligt Aktsams Värderingsregler. Om försäkringsbeloppet understiger det sammanlagda värdet är du underförsäkrad. Understiger försäkringsbeloppet egendomens värde med mer än 10 %, dock lägst 10 000 kronor reduceras din ersättning vid skada. Den ersättning du får motsvarar då endast så stor del av skadan som ditt försäkringsbelopp utgör av det belopp du skulle haft för att ha full försäkring.

Om Aktsam begär det är du skyldig att lämna en förteckning även över det som är oskadat så att vi kan bedöma om du är underförsäkrad.

Dubbelförsäkring

Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring.

Den försäkrade har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än som sammanlagt svarar mot skadan. Överstiger summan av ansvarsbeloppen skadan, fördelas ansvaret mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen. Se även avsnittet Annat avtal.

Preskription

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringskydd måste väcka talan inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringskydd har framställt anspråket till försäkringsbolaget inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Om talan inte väcks enligt denna paragraf, går rätten till försäkringskydd förlorad.

Äldre bestämmelser avseende preskription, gäller för försäkringsavtal som har ingåtts före den 1 januari 2015 och inte förnyats därefter (äldre försäkringar), om inte annat följer av stycket nedanför.

Bestämmelserna i detta villkor avseende preskription, tillämpas även på äldre försäkringar, om det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringskydd inträder efter den 1 januari 2015.

Om en talfrist eller preskriptionstid löper vid den tidpunkt då ett förfarande vid en nämnd för alternativ tvistlösning inleddes, löper fristen tidigast ut en månad efter avslutat förfarande i nämnden.

Nedsättning av försäkringsersättningen

Oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades

Har försäkringstagaren lämnat Aktsam oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag.

Detta gäller om den oriktiga eller ofullständiga uppgiften lämnades med uppsåt eller genom oaktsamhet som inte är ringa. Hänsyn tas också till uppgiftens betydelse för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.

Avdraget är 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk men lägst 1 000 kronor.

Avdraget kan höjas i allvarigare fall, till och med så att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, i vilken utsträckning och på vilka villkor Aktsam skulle ha meddelat försäkringen om bolaget känt till rätta förhållandet samt omständigheterna i övrigt.

Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.

Åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren

Har den försäkrade inte följt föreskrift i villkoren kan ersättningen, såvitt gäller honom, minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om föreskriften har åsidosatts med uppsåt eller genom oaktsamhet.

Hänsyn tas till den betydelse förfarandet har haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt.

Med den försäkrade jämställs

- a) annan som har handlat med hans samtycke
- b) den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med den försäkrade
- c) den som i den försäkrades ställe eller tillsammans med denne har haft tillsyn över försäkrad egendom.

Den som var i ett sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken eller den som var under 12 år jämställs med den försäkrade endast om han har handlat med dennes samtycke. Vid underlåtenhet att anmäla ändring i förhållanden som har uppgetts då försäkringen tecknades gäller följande.

Avdrag görs med 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kronor.

Avdraget kan höjas i allvarigare fall, till och med så att ingen ersättning alls betalas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, på vilka villkor Aktsam skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt.

Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.

Vid åsidosättande av föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada gäller följande.

Om föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada åsidosatts kan ersättningen sättas ned utöver eventuell självrisk endera på sätt som anges i det villkorsavsnitt där föreskriften finns eller här nedan.

Normalt rör det sig om 25 %. Vid allvarlig försumlighet kan den försäkrade till och med bli helt utan ersättning.

Hur stor nedsättningen blir beror bland annat på

- hur länge den försäkrade åsidosatt kraven
- om egendomen är stöldbegärlig egendom
- egendomens värde
- det stulnas placering och tillgänglighet
- om den försäkrade ökat risken för stöld genom att till exempel exponera egendomen
- om stölden inträffar i storstad, tätort eller på landsbygd
- vilka åtgärder den försäkrade vidtagit för att förhindra frysning.

Vid åsidosättande av föreskrifter i villkoren om räddningsåtgärder och reglering av skada, gäller följande.

Avdrag görs med 10 % av ersättningen utöver eventuell självrisk, dock lägst med 1 000 kronor.

Avdraget kan höjas i allvarigare fall.

Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också bortfalla.

Framkallande av försäkringsfallet

Har den försäkrade framkallat försäkringsfallet med uppsåt lämnas inte ersättning såvitt gäller honom.

Har den försäkrade i annan försäkring än ansvarsförsäkring framkallat försäkringsfallet genom grov vårdslöshet lämnas ersättning såvitt gäller honom endast i den mån det finns synnerliga skäl.

Har den försäkrade vid personförsäkring genom grov vårdslöshet framkallat ett försäkringsfall eller förvärrat dess följder, kan ersättningen sättas ned såvitt angår honom efter vad som är skäligt med hänsyn till hans förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Begränsningarna gäller inte om den försäkrade var under femton år eller allvarligt psykiskt störd.

Har den försäkrade åsidosatt i villkoren angivet aktsamhetskrav kan ersättningen sättas ned på sätt som anges i det villkorsavsnitt där aktsamhetskravet finns.

Med den försäkrade jämföras

a) annan som har handlat med hans samtycke

b) den som beträffande försäkrad egendom har en väsentlig ekonomisk gemenskap med den försäkrade om inte särskilda skäl talar mot detta.

Den som var i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6[§] brottsbalken eller den som var under 12 år jämföras med den försäkrade endast om han har handlat med dennes samtycke.

Nedsättning sker inte i följande fall

Nedsättning av ersättningen tillämpas inte om den försäkrade

a) var i ett sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken eller

b) var under 12 år.

Detta gäller reglerna om oriktig uppgift eller förtigande när försäkringen tecknades, åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren, samt framkallande av försäkringsfallet.

Oriktig eller ofullständig uppgift vid skadereglering

Har den som är berättigad till ersättning efter försäkringsfallet uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet oriktigt uppgivit eller förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av hans rätt till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som han annars skulle ha varit berättigad till sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Regler i särskilda fall

Annat avtal

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

Om det finns en annan försäkring så gäller din Hem- och Villahemförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den andra försäkringen.

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat genom försäkring i annat försäkringsbolag, och finns i denna förbehåll innebärande att ersättning endast lämnas i den mån ersättning inte lämnas genom Aktsams försäkring, gäller samma förbehåll för Aktsams försäkring mot det andra försäkringsbolaget.

Krigsskador

I Norden

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror.

Utanför Norden vid resa

För Hem-, Bostadsrätts- och Villahemförsäkring som omfattar löseegendom gäller.

Har skada inträffat utanför Norden genom krig eller andra här nämnda oroligheter gäller försäkringen dock – utom för avsnitt Överfall – om skadan inträffat inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott och om den försäkrade vistats i det drabbade området vid utbrottet. En annan förutsättning är att den försäkrade inte deltagit i händelserna eller tagit befattning därmed som rapportör eller dylikt.

Med samma förutsättningar ersätts även nödvändiga merutgifter för hemresa – dock inte för deltagare i sådan sällskapsresa som avses i resegarantilagen. Ersättning för resgods lämnas även vid förlust genom att egendomen konfiskerats samt förlust genom att den försäkrade vid evakuering eller internering varit tvungen att lämna kvar egendomen.

Dammgenombrott

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade skadehändelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med brott i damm. Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdamning av vatten.

Undantaget i första stycket avser inte personskada.

Terrorhandling

Försäkringen gäller inte för Sjuk- eller olycksfallsskada som orsakats av eller står i samband med eller annars är en följd av spridning eller användning av biologiska eller kemiska ämnen eller kärnämnen, kärnavfall eller andra ämnen med skadlig strålning i samband med eller i följd av terrorhandling.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår, och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämma en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Atomskador

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

Force Majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Om det blir tvist

Vid tvist om värdet av skada på egendom ska på begäran av någon av parterna en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska vara auktoriserad av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat.

Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter. I sitt utlåtande ska värderingsmannen ange hur han beräknat skadans värde. Han ska lämna sitt utlåtande inom tre månader sedan han blivit utsedd.

Av ersättningen till värderingsmannen ska den försäkrade betala, förutom grund självrisken, 200 kronor jämte 10 % av överskjutande belopp, dock sammanlagt högst 50 % av värderingsmannens ersättning. Om skadan genom värderingsmannens utlåtande värderas till högre belopp än det som Aktsam erbjudit, betalar dock bolaget hela kostnaden.

Twist om värdet av skada på byggnad

Vid twist om värdet av skada på byggnad i andra fall än enligt 1 kap 3d S första stycket rättegångsbalken bestäms värdet av skiljemän genom skiljedom. Parterna utser varsin skiljeman, som skall vara opartisk och sakkunnig i den värderingsfråga tvisten gäller. Den tredje skiljemannen utses av svensk handelskammare om inte parterna enats om annat. De två först utsedda skiljemännen ser till att den tredje skiljemannen blir utsedd.

Det värde den tredje skiljemannen kommer fram till ska gälla, om det inte överstiger det högsta eller understiger det lägsta värde, som någon av de två andra kommit till. Annars gäller det högsta respektive lägsta av de belopp som de andra skiljemännen kommit till.

Skiljemännen ska tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna synpunkter. Skiljedomen ska ange hur skadans värde beräknats.

Skiljedomen ska meddelas inom sex månader sedan tredje skiljemannen blev utsedd. I övrigt gäller lagen om skiljemän. Av den sammanlagda ersättningen till skiljemännen ska den försäkrade betala, förutom grundsjälvrisken, 10 % av överskjutande belopp, dock sammanlagt högst 50 % av deras ersättning. Om skadan genom skiljedomen värderas till högre belopp än det som Aktsam före skiljedomen erbjudit, betalar dock bolaget hela kostnaden.

Återkrav

I samma utsträckning som Aktsam har betalat ersättning för skada, övertar Aktsam den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Tillämplig lag

För den här försäkringen gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna för det här försäkringsavtalet finns i försäkringsavtals- och konsumentförsäkringslagen. Twist om försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol, med tillämpning av svensk lag.

Gemensamt skadeanmälningsregister

Aktsam äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

Vad du gör om du inte tycker som vi

Vänd dig först till den skadereglerare som har hand om ärendet. Ett samtal kan ge kompletterande upplysningar och eventuella missförstånd kan klaras upp. Tycker du inte att du fått rättelse, vänd dig då till skadereglerarens närmaste chef. Om du efter förnyad kontakt med oss ändå inte är nöjd finns följande möjligheter att få ärendet omprövat.

Försäkringsnämnden

Försäkringsnämnden är en från bolaget fristående och opartisk instans som kan överpröva beslut som fattats av bolaget. I nämnden är ordföranden domare eller annan framstående jurist och endast sekreteraren är från Trygg-Hansa. Nämnden prövar inte alla typer av tvister, exempelvis ärenden som rör medicinska frågor och ärr, eller där nämnden anser att muntlig bevisning behövs. Nämnden prövar inte heller ärenden där anspråket är lägre än 1 000 kronor, eller högre än 1 miljon kronor. I ansvarsärenden ska också försäkringstagaren, dvs. den som anspråket riktas mot, godkänna att nämnden prövar ärendet och anspråket måste överstiga aktuell självrisk. Nämndens beslut är bindande för Aktsam.

Mer information kring nämnden och hur du gör en anmälan hittar du på vår hemsida www.aktsam.se. Din begäran om prövning måste inkomma senast sex månader efter det att vi har meddelat slutligt beslut.

Försäkringsnämnden
106 26 Stockholm
forsakringsnamnden@trygghansa.se

Allmänna Reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en myndighet som prövar tvister mellan konsumenter och näringsidkare. Det är konsumenten som gör anmälan. Anmälan till ARN ska ha kommit in senast ett år efter det att konsumenten reklamerat till försäkringsbolaget. Försäkringsbolaget yttrar sig sedan över anmälan. Nämnden rekommenderar en lösning av tvisten. Adressen till nämnden är:

Allmänna Reklamationsnämnden
Box 174, 101 23 Stockholm
Tel 08-508 860 00
www.arn.se

Ombudskostnadsnämnden och Svensk Försäkrings nämnd för rättsskyddsfrågor

Vid oenighet om ombuds arvode och kostnader kan prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden alternativt Svensk Försäkrings nämnd för rättsskyddsfrågor. Prövning kan begäras av såväl Trygg-Hansa som av ombud. Adressen till nämnden är:

Ombudskostnadsnämnden och Svensk Försäkrings nämnd för rättsskyddsfrågor
Box 24067, 104 50 Stockholm
Tel 08-522 787 20
www.forsakringsnamnder.se

Allmän Domstol

Oavsett om nämndprövning skett eller inte kan du i de flesta fall ta upp tvisten till rättslig prövning i allmän domstol.

Du kan också få upplysningar och vägledning i försäkringsfrågor av

Konsumenternas försäkringsbyrå
Karlavägen 108
Box 24215
104 51 Stockholm
Tel 0200-22 58 00
www.konsumenternas.se

Kontakta oss gärna

- Ring oss på **0771-31 10 00**
- Eller besök oss på **www.aktsam.se**